

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
tesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Kulturni boj.

Teden dni približno je tega, kar je objavilo »Jutro« uvodnik, v katerem je udarilo z najdebelejšim kolom po slovenski duhovščini in jo naslikalo kot neizprosno zatiralko Slovenstva, kot strupeno uničevalko vseh modernih, torej tudi slovenskih kulturnih pridobitev in kot najbolj zagrizeno sovražnico modernega socialnega duha. Po »Jutru« slovenska duhovščina ne pozna in ne priznava in tudi ne sme priznavati nobenega drugega za javno življenje veljavnega in merodajnega principa kakor neomejeno posvetno gospodstvo »rimskega klerikalizma«.

Svoje trditve opira »Jutro« predvsem na našo slovensko zgodovino. »Slovenska duhovščina«, pravi, »je uničila Trubarjeve spise, je pobijala Kersnika in Jurčiča, je napadala Gregorčiča in sam ljubljanski škof je dal uničiti zvezek Iv. Cankarjevih pesmi.« V tem tonu gre dalje.

»Jutrove« trditve so napisane navidezno v znanstvenem slogu. Kakor pa je treba vzeti vselej vse, kar napiše »Jutro« magari zavito v strogo znanstven plašč, pod kritično lupo, tako in še bolj je to potrebno glede omenjenega članka.

»Jutro« trdi, da je katoliška duhovščina sežigala spise prvih slovenskih protestantskih pisateljev. Nič ne tajimo — kar je res, je res. Knjige so sežigali.

Odgovoriti pa je treba na vprašanje: Zakaj je takratna katoliška duhovščina v Sloveniji sežigala spise prvih slovenskih protestantskih pisateljev? Ali zato, ker so bile knjige protestantske, ali zato, ker so bile pisane v slovenskem jeziku? Jezik ni isto kot vera in Slovenstvo ni identično s protestanstvom!

Da bi bila katoliška duhovščina dala sežigati Trubarjeve in Dalmatinove knjige zato, ker so bile pisane v slovenskem jeziku, tega tudi pisec »Jutrovega« članka sam ne bo verjel. Takrat se o takozvanem »narodnostnem boju« nikomur še niti sanjalo ni! Ideja narodnosti se je začela porajati šele v dobi romanticizma, torej dvesto let po nastopu Trubarjevem. Zato je trditve, da bi bila takratna katoliška duhovščina v Sloveniji zatirala Trubarjeve slovenske knjige iz sovraštva do Slovenstva, naravnost abotna. Ali je škof Tomaž Hren mogoče zbiral in širil med ljudi nemške protestantske knjige? Ali ni dal sežigati tudi teh?

Tako je tudi z novejšo slovensko literaturo, za Jurčičem in s Kersnikom, s Tavčarjem in Gregorčičem, vse do najnovejšega časa. Slovenska duhovščina ni obsojala del ali pa posameznih odstavkov iz del imenovanih pisateljev zato, ker so ti možje pisali v slovensčini, ampak zato, ker je smatrala razne v delih teh pisateljev izražene misli za kvarne oni morali, ki jo uči katoliška vera, koje zastopniki so tudi slovenski duhovniki.

Da slovenska katoliška duhovščina niti pred Trubarjem niti v Trubarjevi dobi in tudi kasneje ni bila sovražna slovensčini, nam dokazuje ista zgodovina slovenskega slovstva, na katero se sklicuje »Jutro«. Od najstarejših »brzijskih« spomenikov pa do najnovejše dobe slovenske slovstvena zgodovina kar mrgoli imen katoliških duhovnikov, ki so pisali v slovensčini. Veliko število teh imen je piscu »Jutrovega« članka mogoče kdaj prineslo celo kako dvojko v srednji šoli, zato je pa še danes nanje hud.

A že čujemo ugovor: »Boj proti protestanstvu je bil pa vseeno protikulturn«. Tudi to ne drži. Protikulturn se zdi ta boj mogoče danes kakšnemu ljubitelju starih knjig, ki smatra vsako uničevanje vsakih knjig za zločin.

Toda v takratni dobi je prevladovala verska ideja in vseh koncih in krajih in iz tedanjega miljeja si moramo razlagati ta akt, ne pa meriti ga po naših sedanjih nazorih. Sploh pa je odgovor na vprašanje o »kulturnosti« v tem slučaju jako težaven. Kaj je »kultura« v tem smislu? Ali je odpad od vere »kultura«? Ali je odpad od rimskokatoliške cerkve »kultura«. Mi res ne najdemo odgovora na vprašanje, kaj naj bi bilo v tem »kulturnega«!

Mi vsi pa vemo in čutimo, kaj je

slovenska kultura. Naša slovenska kultura je plod našega lastnega, da tako rečemo; krvnega razvoja pomešanega z zapadno-evropskimi vplivi. Med temi vplivi je najmočnejši zapadno-evropski katoliški verski moment, ki se je s krvnim bistvom Slovenstva tako tesno spojil in tako zelo zašel vanj, da tvori danes s slovensko podedovano krvnostjo eno samo nedeljivo celoto. Ta slovenska celota pa je naša ravno v slovenski duhovščini vsikdar svojo najkrepkejšo oporo, zlasti v oni duhovščini, ki je živela in delovala neposredno med slovenskim ljudstvom. To je zgodovinsko dejstvo, ki se utajiti ne da, in tako je ostalo do najnovejšega časa, ko se je začel širiti tudi med Slovenci socialni pokret.

Treba je le iti v ljubljansko okolico. Tam vidimo lepo število ličnih, malih domov. Kdo je ustvaril te domove? Janez Evangelist Krek, »far«, navaden »far«. To delo ni bilo puhlo pisarjenje, ampak je bilo realno ustvarjanje. Iz teh malih domov veje še danes sveži duh prave in resnične socialnosti, čeprav tega duha današnja verižniška doba in doba »rentabilite« noče več poznati.

Zgodovina pravi, da je stala slovenska katoliška duhovščina vedno na strani ljudstva in njegovih teženj in je bila vedno za Slovenstvo v vsakem oziru njegova najmočnejša opora. A vendar se dediči nekdanjega liberalizma še danes zaganjajo vanjo kot nekdaš. V stari Avstriji nam je bil boj slovenskega »naprednjaštva« proti slovenski katoliški duhovščini nekoliko razumljiv. Ta boj je bil enostavna kopija dunajskega staroliberalnega »kul-

turnega boja«, ki ga je vodilo dunajsko židovstvo proti »mračnjakom«, slovensko »naprednjaštvo« pa je ta boj posnemalo, čeprav se samo ni zavedalo, zakaj ga posnema prav po opicije. A danes?

Vse kaže, da vodi slovensko »naprednjaštvo«, zlasti ono v Žerjavovem taboru, »kulturni boj« proti slovenski duhovščini še vedno po nekdanjem starem avstrijskem vzoru. Kar so se slovenski Janezki naučili na tujem v svojih mladih letih, to slovenski (?) Janezi znajo, ne pomislijo pa nikdar, če je vse to, kar so se naučili in kopirali na tujem, prikladno in primerno tudi za naše domače razmere! V tem oziru so naši »naprednjaki«, tudi oni pristnega Žerjavovega kova, še vedno nepoboljšljivi — »avstrijakanti«, ki jim še danes ne gre v glavo, da Ljubljana ni nikdar bila Dunaj in tudi danes ni.

Včasih so dunajski židi sprožili »kulturni boj«, da so s tem vpitjem spretno zakrili kakšno umazano finančno spekulacijo, od katere so hoteli pozornost javnosti ravno s »kulturnim« bojem odvrti. Ali igra ta moment mogoče tudi pri nas kakšno vlogo?

Rekli smo, da Ljubljana nikdar ni Dunaj bila in tudi danes ni. Zato bomo tudi Žerjavov »kulturni boj« mirno in z lahkoto prenesli. On naj zabavlja na »klerikalce« in na »farje«, kakor hoče, opravil pa ne bo nič. Cekin! Tuji »kulturnobojni« plevel, ki bi ga rad Žerjav presadil iz nekdanjih dunajskih tal na naša domača tla, bo slovenski rod sam izruval in mu ga vrgel pred noge.

Pred sestavo Jovanovičevega kabineta.

Belgrad, 22. julija. (Izv.) Nahajamo se neposredno pred srečnim sklepom akcije kraljevega mandatarja Lj. Jovanovića. Na konferencah in sestankih med njim ter posameznimi uglednimi radikali in voditelji parlamentarne večine dr. Korošec, Lj. Davidovićem in dr. Spahom so dosedaj določene glavne točke programa bodočega kabineta. Vlada, ki jo bo mogel sestaviti Ljuba Jovanović, bo predvsem vpeljala politiko pomirljivosti; vodila bo torej politiko sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci in dala na ta način državi pravilno lice. Vsi državljani morajo biti pred zakonom enako pravni. Uživati morajo enake pravice in imeti enake dolžnosti. Zato pa se mora vpostaviti avtoriteta oblasti, kar je mogoče le tedaj, če so na odgovornih mestih predstavniki, ki se zavežajo svojih dolžnosti napram ljudstvu in napram državi, ne pa taki, ki vsled odvisnosti od neodgovornih elementov a la dr. Žerjav teptajo pravice. Da se bo mogla vzpostaviti prava avtoriteta, pa se bo moralo nastopiti proti vsem, ki so iz strankarstva ali radi sebične koristi nastopali drugače. Odgovornost pa bodo nosili tudi oni elementi, ki so za delovanje svojih agentov moralno odgovorni. Ni pa še gotovo, če bo Jovanovičeva vlada svoj program sporočila v obliki vladne deklaracije že na prvi seji narodne skupščine. Gotovo je, da Pašić-Pribičevićev koalicijski blok ne obstoja več in tudi ne bo. Javnost je prepričana, da so Pribičević, Žerjav in vsi, ki so se obesili njim za frak, politično mrtvi.

Belgrad, 22. jul. (Izv.) Nervoznost, ki se polasča Pribičevića in njegovih trbancov, postaja vedno večja, čim dalje gre akcija g. Jovanovića. Čim večji so njegovi uspehi, tem večji je strah pri politikih, ki so nastopali za korupcijo in nasilje. Čas, ki ga pušča Jovanović vsled svoje akcije za okrepitve položaja in izolacijo nezdravih elementov, izrabljajo bivši politiki zelo marljivo, da bi zabrisali sledove nepravilnosti in da bi uničili dokaze svoje krivde. Vse to pa nič ne pomaga, ker dokazi preveč kričijo. Ne ostane časa za intrige, ki postajajo vedno manjše in se ne obenti tako napeto razmerje kot običajno. Največji napor so seveda že odbili.

Intrigiranje je prepuščeno režimskim častnikarjem, ki so danes okrog polodne vrgli zadnje intrige v svet. Po mestu so raznesli vest, da se je položaj spremenil v Pašićev prid. Ta je baje na posvetovanju z Jovanovičem od 11 do 12 popoldne pridobil Jovanovića, da vrne kralju mandat.

Ta intriga je vzbudila veselost v skupščini, kjer se je vršilo eno izmed dosedaj morda najvažnejših posvetovanj med g. Jovanovičem in Trifunovićem. Sicer pa taki poskusi dokazujejo le neorientiranost na eni in strah na drugi strani pri vladi. Jovanović nadaljuje svojo akcijo in ni obiskal Nikole Pašića in ga tudi ne bo, preden ne bo od njega prevzel ministrskega predsedstva.

Zanimivo izpremembo je opaziti v tujakšnih časnikarskih krogih. List »Vreme«, ki je dosedaj branil Pašića, je popolnoma spremenil pisavo. Danes piše z debelimi črkami o predstoječi vladi g. Jovanovića. Glavni urednik Ljuba Popović, ki je branil g. Pašića, je odslovljen iz uredništva.

Belgrad, 22. jul. (Izv.) Jovanović je danes ves dan nadaljeval v predsedstvu vlade z razgovori posameznih radikalnih poslancev. V predsedstvu je bil od 12 do 1 popoldne in od 6 do pol 9 zvečer. Popoldne je bil od 4 do 6 v kabinetu ministra Trifunovića. Tekom današnjega dne so ga obiskali gg. Nastas Petrović, Mihajlo Ranković, dr. Peleš, vovodinski radikal Milašinović in neki drugi poslanci zlasti iz južne Srbije. Po posameznih sestankih je vaš dopisnik govoril s predsednikom narodne skupščine in z različnimi poslanci, ki so bili na sestanku z Jovanovičem. Vsi so dali enak odgovor, da je akcija g. Jovanovića uspela, da je situacija v njegovih rokah in je čvrsta. Nahajamo se pred definitivno sestavo Jovanovičevega kabineta.

Belgrad, 22. jul. (Izv.) Danes zvečer od 9 pozno v noč se je vršila važna seja, ki so ji prisostvovali dr. Korošec, Davidović, dr. Spaho, Nastas Petrović in nekateri ugledni radikali. Na tem sestanku, ki ob pozni večerni uri še vedno traja, se bodo sklenile zadnje formalnosti.

DEMOKRATSKE »INFORMACIJE«

Zagreb 22. (Izv.) Današnje časopisje piše, da se nahaja Jovanovičeva akcija v poslednji fazi in da bo jutri padla odločitev. Demokratska »Rječ« objavlja informacijo, da je namen Jovanovičeve akcije, da razcepi Radićevo stranko in da so nekateri Radićevi poslanci preko dr. Dušana Peleša pismeno obečali, da bodo aktivno nastopili proti Radiću, če se spremeni sedanji režim. Vaš dopisnik se je o tem informiral na merodajnem mestu, kjer je zvedel, da je ta vest popolnoma izmišljena. Dr. Peleš sploh ni prišel v stik z nobenim poslancem HRSS.

Žerjavove dobrote za orožništvo.

»SVOBODNE« VOLITVE V SLOVENIJI.

Belgrad, 22. julija. (Izv.) Kako si je to dr. Žerjav predstavljao »svobodne« volitve v Sloveniji, se vidi lepo iz sledečega: V notranjem ministristvu so na predlog slovenskih samostojnih demokratov sklenili, da se premesti več žandarmerijskih postaje vodij iz Slovenije v Srbijo in Makedonijo. Na mesto teh pa bi bili nastavljeni za vodje orožniških postaj po Sloveniji žandarji iz Srbije. To so najbrže po Žerjavovih metodah prve predpriprave za »svobodne« volitve v Sloveniji. Žandarmerijska komanda je o tem najnovejšem načrtu režimovcev že obveščena.

Londonska konferenca.

London, 22. julija. Komisije, izveniški drugo, so dovršile svoje delo in pripravile svoja poročila za plenarno sejo. Le-ta se skliče po zadnjih vesteh še-le v četrtek. S tem je dana možnost tudi drugi komisiji, da še najde kompromis med francosko-belgijskim in angleškim stališčem. Gre zlasti za red, po katerem naj se v Nemčiji odpravljajo sedanje sankcije in izvede Dawesov načrt. Najbolj gredo mnenja naražen v točki, v kateri zahtevajo Francozi, da mora ostati v poresko-vestfalski železniški službi 4000 francoskih in belgijskih železničarjev toliko časa, dokler francosko-belgijske čete ne izpraznijo Porurja. To pa v svrhu, da se v slučaju štrajka nemških železničarjev zagotovi promet. Proti temu se Angleži odločno upirajo, češ da nasprotuje duhu Dawesovega načrta, ker krši enotnost nemškega gospodarstva.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

22. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bil danes promet slab, blaga dovolj na razpolago. Samo deviza Curih je bila čvrsta in brez ponudbe. Tudi po borzi je bila tendenca slaba. — V Curihu je padel dinar ob 6.50 na 6.45. — Efektni trg brez interesa.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 21. julija.)

Dunaj 0.1183—0.1203 (0.1184 do 0.1204), Italija 3.6335—3.6635 (3.6215—3.6515), London 369.40—372.40 (367.86—370.86), Newyork 83.80—84.80 (83.70—84.70), Paris 4.35—4.40 (4.25—4.40), Praga 2.496 do 2.526 (2.496 do 2.526), Curih 15.48—15.58 (15.41—15.51); — efekt. dolarji 82.75—83.75 (82.75—83.75).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 125 do 126, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 62, Jugoslavenska banka, Zagreb 114—115, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915—920, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 114—117, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1000, Narodna šumska industrija, Zagreb 80—82.50, Našica 88—90, Guttman 740 do 765, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 510, Združene papirnice, Vevče 140, 7 odstot. drž. inv. posojilo 66, Vojna odškodnina 122.50.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 21. julija.)

Belgrad, 6.45 (6.50), Berlin 1.30 (1.30), Budimpešta 0.00685 (0.0068), Italija 23.52 (23.62), London 23.89 (24.25), Newyork 543.75 (547.50), Paris 28.05 (28.25), Praga 16.15 (16.25), Dunaj 0.0076875 (0.00772).

DUNAJSKA BORZA.

Effekti: Alpine 377.000, Greinitz 127.000, Kranjska industrijska družba 680.000, Trboveljska družba 410.000, Hrvatska eskomptna banka 146.000, Leykam 100.000, Avstrijske tvornice za dušik 185.000, Mundus 725.000, Slavonija 76.500.

Devize: Belgrad 837 do 841, Budimpešta 0.869 do 0.889, London 311.500 do 312.500, Milan 3069 do 3081, Newyork 70.935 do 71.185, Pariz 3677 do 3693, Varšava 13.550 do 13.650.

Valute: dolarji 70.460 do 70.860, angleški funti 311.200, francoski frank 3677 do 3693, lira 3049 do 3061, dinar 835 do 841, češkoslovaška krona 2102 do 2118.

Razen te točke je ostalo večeraj nerazčiščeno še vprašanje o pritegnitvi nemških strokovnjakov. Rešitev obeh vprašanj je pričakovati danes. Vsekakor je uspeh konference zagotovljen in bo plenarna konferenca v četrtek predzadnja. Z doslej zagotovljenimi uspehi so zadovoljni tako v Angliji in Ameriki kakor v Franciji in Belgiji. Ni dvoma, da se bo s sklepi sprijaznila tudi Nemčija, ker ji to zagotovi posojilo 800 milijonov zlatih mark ter iztrga Franciji izključno oblast nad njenim gospodarstvom in poveri kontrolo zaveznikom kot enoti. Razen tega bo sodočel ameriški delegat. Posebne akcije Francije same so poslej izključene.

London, 22. julija. Večeraj so se posvetovali voditelji delegacij o dopolnilnih jamstvih, ki naj se dajo podpisovalcem 800 milijonskega posojila Nemčiji. Istotako so se posvetovali finančni strokovnjaki o izpeljavi posojila. Macdonald je v pomirjenju angleške javnosti izjavil, da nobena država, ki ima pravico do reparacij, ne bo smela nemških dajatev v naravi izvažati v druge države.

London, 22. julija. Večeraj je sprejel angleški kralj v avdienci Herriota in Theunisa. Izrazil je upanje, da se konferenca zaključi s popolnim uspehom.

V spodnji zbornici so stranke po Macdonaldovem poročilu izjavile, da vladi ne bodo delale v njenih zunanje-političnih prizadevanjih nobenih težkoč.

Istotako je Poincaré telefonično sporočil Herriotu, da je z dosedanjimi uspehi konference zadovoljen.

NEMCI NA LONDONSKI KONFERENCI.

Pariz, 22. julija (Izv.) Verjetno je, da bodo jutri povabili tudi Nemčijo, da pošlje svoje zastopnike v Pariz. Amerikanci in Angleži se zavzemajo za to, da pridejo Nemci na konferenco, predno bo glavno delo v plenumu končano.

PROTI FRANCIJI.

London, 22. julija (Izv.) Finančni izvedenci so danes pretresali pogoje, pod katerimi bi dovolili Nemčiji posojilo v znesku 800 milijonov mark. Finančni izvedenci so se pri tej priliki izrekli proti poročilu fin. odseka prve komisije, ki dopušča možnost ponovne okupacije Porurja od strani Francije. Zato predlagajo izpremembo dotičnih določil.

DOBRO UPANJE ZA USPEH KONFERENCE.

London, 22. julija (Izv.) Ameriški državni tajnik Hughes je v nekem govoru označil izglede za uspeh konference kot ugodne. »Mi moramo sprejeti Dawesov načrt«, je rekel, »če nečemo, da postane vsa Evropa en sam kaos.«

NEUSPEH ANGLEŠKE VLADE.

London, 22. julija (Izv.) Angleška zbornica je vladni predlog glede zdajanja delavskih hiš odklonila. Ta poraz vlade pa ne bo imel političnih posledic. Predlog, da se zbornica odgodi, je bil zavrnjen.

Italija.

FAŠIZEM IN CERKEV.

Rim, 22. julija. »L'Unita Cattolica« v Firenzi je večeraj objavila pogovor z notranjim ministrom Federzonijem o vladnem stališču nasproti cerkvi. Federzoni je izjavil: Mussolinijeva vlada je od vsega početka pokazala svoj trdni namen, da v Italiji vpostavi svobodo in ugled katoliške vere. To je pokazala v šolski in splošni verski politiki. S to svojo politiko si je Mussolinijeva vlada nakopala antipatije internacionalnega prostozidarstva, kar se je zlasti čutilo o priliki zadnjih žalostnih dogodkov. Kljub temu je vlada odločena, da v ravni črti nadaljuje svojo versko politiko. Tako se pripravlja revizija odredb dobroteljskih ustanov v pravcu, da se varujejo državne koristi, obenem pa spoštuje volja testatorjev. — Potem je minister prešel na bodoče sveto leto in izjavil, da vlada pozna ogromno važnost te slovesne prilike, ob kateri bosta Rim in Italija nešteti gostom celega sveta izkazala svojo tradicionalno gostoljubnost in dokazala, kako znata čuvati ugled in svobodo cerkve.

V nadaljnjem pogovoru je Federzoni razpravljal o normalizaciji in ugotovil, da se tiho, a naglo vračajo redne razmere. Strajkov ni, avtoriteta prefektov je povsod upostavljena. Sodišča strogo sodijo prejšnje nasilne čine. Tiskovne odredbe sicer niso simpatično sredstvo, a so pomagale v toliko, da so prenehale najhujše ostrošči v medsebojnem boju.

FAŠISTOVSKI SINDIKALIZEM IN VLADA.

Rim, 22. julija. Te dni se vrše tu zborovanja fašistovskih sindikalnih organizacij. Povodom teh zborovanj je imel tajnik faš. sindikatov v Turinu, Bagnasco, pogovor z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Le-ta naj bi se bil v tem pogovoru zelo ostro izjavil proti industrijem, ki jim je fašizem omogočil obnovo dela in povzdigo podjetij, sedaj pa se branijo dati delavstvu primerne plače. Ako industrijci ne kre-

jo na drugo pot, se bo moralo delavstvo samo zganiti, a vlada bo začela izvajati drugačno politiko. Te izjave, ki jih je Bagnasco objavil, so napravile med industrij-skimi krogi naravno jako neprijeten vtis. Fašisti so smatrali za potrebno, da industrijci potolažijo. To nalogo je prevzel predsednik narodnega vodstva Zveze fašistovskih sindikatov Edmondo Rossoni. Na zborovanju narodnega vodstva, dne 21. t. m. v Rimu je Rossoni izjavil, da Bagnasco Mussolinijevih izjav ni podal točno in da je mnogo pretiral. Kar se tiče sindikatov samih vzdržujejo slej ko prej najtesnejšo zvezo med sindikalnim gibanjem in fašistovsko stranko ter ne nameravajo siliti vlade na kaka nova pota. Fašistovski sindikalizem zahteva zakonodajo v varstvo delavnih razredov in stipulacijo delovnih pogojev, ki naj zajamčijo postopno izboljšanje razmer vseh kategorij. V dosegu tega pa ni treba, da vlada krene »na levo«; zadostuje, da fašizem ostane v političnem, vojaškem in sindikalnem oziru.

MILICA.

Rim, 22. julija. Dne 20. t. m. se je vršil v palači Viminale veliki raport fašistovske milice, ki so se ga poleg generalnega poveljnika De Bona udeležili vsi podpoveljniki posameznih con. Udeležence je sprejel Mussolini in imel z njimi triurni pogovor. Glasom poročil poveljstva šteje tačas milica 223.000 mož prvega poziva in 150.000 mož drugega poziva. Mussolini je poročal o načrtu za sistemizacijo milice, kakor se je sestavljal temeljem sporazuma med armadnim in miličnim poveljstvom. Navzoči načelniku so načrtu soglasno pritrdili. Mussolini jim je zagotovil, da milici ne namerava vzeti njenih naravnih poveljnikov.

Kolikor je znano, se milici poveri organizacija obrambnih sil predvojaške in pvojaške dobe. Število poveljstev se povodom sistemizacije polagoma zmanjša na število italijanskih provinc, tako da bo štela vsaka provinca le po eno legijo.

MAŠNIŠKI JUBILEJ DR. SEIPLA.

Dunaj, 22. julija. (Izv.) Avstrijski državni kancelar dr. Seipel bo obhajal ta teden 25 letni mašniški jubilej. Sv. oče mu je poslal po dunajskem nunciju brzojavko in častilke sledeče vsebine: »Ljubemu sinu, apostolskemu vsohotarju, kancelarju avstrijske republike dr. Seiplu pozdrave in apostolski blagoslov. Bog je blagoslovil Tvoje delo za avstrijsko ljudstvo in Ti dal učakati, da obhašaš 25 letnico mašniškega posvečenja. Pri tej slovesni daritvi Ti naj vlije novih moči za delo v slavo Najvišjega in korist domovine. Mi bomo delili s Teboj radost, ki Te bo navdajala, kot smo bili tudi v skrbeh za Tvoje zdravje ob priliki zadnjega atentata. Molimo, da Ti Bog da milosti, ki jih zaslužiš. V dokaz svoje naklonjenosti, Ti podeljujemo svoj apostolski blagoslov. Pij XI.« Nuncij bo tudi izročil čestitke kardinalskega kolegija in kardinala Vanutellija.

Nekaj Žerjavščine.

(Dopis z Goriškega.)

»Slovenec« je omenil v svojih portretih proslulega dr. Žerjave tudi iz tiste dobe, ko je bil pobegnil iz Ljubljane pred Agro-Merkurjevimi smrdom in si je me-nil ustvariti novo in boljše zlato dobo pri nas na Goriškem. — Prišel je in se zatekel pod okrilje odvetnika dr. Podgornika, poštenega moža, ali strašno nerodnega v vsem javnem življenju. V njegovi pisarni skrit, je začel le prekmalu rovariti tudi v naši goriški politiki, na katero se je raz-umel kakor zajec na boben, toda velik v domišljiji in častihlepu je hotel vse boljje vedeti nego naši stari preskušeni voditelji.

Popolnoma prav ste omenili v »Slovenec«, da nam je prinesel le intrige in zdražbe. Ker je bil dr. Podgornik pred-sednik političnega društva in Žerjav fak-totum v njegovi pisarni, je ta nesrečni člo-vek polagoma postal tudi resnični inspi-rator za razne politične kozle, za katere je pa odgovarjal Podgornik.

Kako daleč je segalo intrigantstvo tega človeka pri nas v eminentno narodnih interesih, in tudi kako malo smete temu človeku verjeti celo tedaj, ko po Sloveniji pridiguje koncentracijo naprednih elemen-tov proti »klerikalni nevarnosti«, kar je zadnje čase kaj priljubljen slager sple-tkarja, naj pokaže grd slučaj iz dobe naših deželnozborskih volitev tik pred svetovno voljo.

Naš deželni zbor je imel od nekdanj italijansko večino, dasi je bilo v deželi ne-kaj nad tretjino Italijanov in Furlanov. Ta večina na laški strani je znašala pol sto-letja le en sam glas. Do pete kurije je bilo 11 Lahov proti 10 Slovincem, poz-neje pa 15 proti 14. Dokler so bili Lahi edini med seboj, je bila večina čisto ita-lijanska, in le posebnemu slučaju se mora-mo zahvaliti, da smo desetletja kljub temu dobro orali, da nam niti v narodnost-nem pogledu ni bilo krivice. Desetletja je bil namreč deželni glavar grof Franc Co-ronini iz St. Petra tik Gorice, kjer je bil

ves čas obenem pošten slovenski župan, dasi laški deželni glavar in laški državni poslanec (ki je igral včasih celo na Du-naju veliko vlogo, ker je bil otroški tova-riš cesarja F. J.).

Ali Coronini je umrl in na njegovo mesto je prišel znani lisjak dr. Pajer, ne-varen naš sovražnik. Edinost na italijan-ski strani bi mogla postati za nas usode-polna. — Treba še pripomniti, da pod Coroninijem naše stališče v deželnem zbo-ru ni bilo slabo tudi zaradi tega, ker Co-ronini nikdar ni glasoval. Tako je ostalo za glasovanje 14 proti 14, in vsak predlog je mogel biti pokopan. Zato je bil naš de-želni zbor — ideal kompromisnega dela. Ali Pajer je zavrgel Coroninijevo taktiko in je glasoval, kakor vsak drug poslanec, in s tem so imeli Lahi vedno večino.

Proti taki nevarnosti nam je pomagal slučaj, da je po peti kuriji prihajalo v de-želni zbor tudi nekaj poslancev laške ljudske stranke, ali Fajduttijeve, kakor smo jo kratko imenovali. Zadnja leta je imel Fajdutti šest poslancev, Pajer devet. Ker je bil razdor tudi na slovenski strani, smo doživljali v deželni hiši kaj čudne kombinacije. Tako n. pr. da so vladali eno dobo Pajerjevi liberalci in Gregorči-čevi »klerikalci« a slovenski naprednjaki so bili s Fajduttijem v trdi in čisto strašni opoziciji. Najhujše je bilo takrat, ko je cesar imenoval za glavarja Pajerja kljub temu, da so se zvezali naši naprednjaki s Fajduttijevci in imeli večino. Da ni bilo Pajerja in bi tako kazalo, bi se mogli isto-tako vezati z laškimi liberalci — torej ka-kor bi bolje kazalo v obrambo naših na-rodnih in gospodarskih interesov. Vsa na-ša tendenca je bila ta — in tudi politična modrost naših voditeljev — da so Lahi tako razdvojeni, da je mogoča naša zveza z eno ali drugo laško stranko, nikdar pa ne dopustiti, da bi ena laška stranka zo-pet zagospodovala v deželi.

Tak je bil položaj, ko nam je nesreča prinesla Žerjavo v deželo in je ta pod Podgornikovo firmo rovaril v naši politiki. Zdaj pa čujte, kaj je ta človek uprizoril na svojo pest ob zadnjih volitvah tik pred vojno! Iz tega boste tudi videli, da mu je basen o »klerikalnem strašilu« v resnici deveta briga, ako tako kaže njegovim am-bicijam in spletkarskim instinktom. Vaši demokrati naj se pa čudijo, kako jih je nasamaril takrat, ko se je vtihotapil v de-mokratsko stranko in potem v odboru ustvaril kliko, ki je po njegovih navodilih stranko kratko razbila, ne da bi bil mo-žakar hotel biti za posledice kaj kriv.

Ker so se vršile volitve po kurijah, je bilo mogoče točno zasledovati in spre-minjati taktiko. Zaradi načela, da naj pri-dejo Lahi v novi zbor razcepljeni, smo Slovinci podpirali v peti kuriji in furlan-skih kmečkih občinah — Fajduttijeve, ki so tako dobili šest poslancev. Za napredni slovenski klub je bilo zagotovljenih 12 po-slancev, a dva bi bila novostrujarja, proti stranki dr. Gregorčiča. V laškem vele-posestvu treh poslancev je bila sprva zma-ga dvomljiva za eno in drugo laško stran-ko. Proti volivnemu imeniku je bila po-dana pritožba na državno sodišče od stra-ni Fajduttijevcev, ker so bile izpuščene cerkve in ustanove za duhovnike. Bilo je več nego gotovo, da Fajdutti na Dunaju zmaga, — in ako ga Slovinci podpiramo v furlanski kuriji veleposestnikov, bo zmaga njegova. To smo Slovinci tudi sklenili. S tem bi imel Fajdutti že devet poslancev, ali več jih ne bi smel dobiti, sicer bi imel z dvema novostrujarjama sam večino v zboru in ves lep »Slovenski klub« s dvanajstimi poslanca bi bil na »dileci«. — To se torej s stališča stranke, kateri je pripadal tudi Žerjav, nikakor ni smelo zgoditi. — Ali kaj je naredil Žer-jav na predvečer volitve?

Čujte in strmite! To naj si zapišejo za uho tudi takozvani demokrati, ki dan-es prisegajo na tega spletkarja, a bodi obenem lekcija njegovemu zagovorniku dr. Pucu, ki je do nedavna še bil ogorčen na Žerjavove nelojalne manire v politiki. Ko je Žerjav uprizoril v demokratski stranki znani škandal, je bil dr. Puc med tistimi, ki so rekli: »A saj poznamo nje-gove intrige in klikarstvo v stranki že iz Gorice!«

Volitve v laških mestih bi mogle dati Fajduttiju še štiri poslance, tako da bi jih imel sam trinajst, ako bi Slovinci v Go-rici, kjer smo bili vendar silno močni, vo-lili njegove kandidate. — To bi bili brez dvoma tudi storili, ako bi laški liberalci zmagali v veleposestvu (s 3 poslanca), ker potem bi razlika enega poslanca ne spre-menila našega položaja v deželnem zboru. — Ali baš zato, ker smo hoteli ohraniti Lahe dovoljno razcepljene, smo Slovinci — in zapomnite si: brez razlike strank, — razen novostrujarjev — sklenili: da v sku-pini laških mest volimo laške liberalce. Tako je bilo pravilno sklenjeno in v so-boto, dan pred volitvijo, smo bili vsi tudi

* Pričujoči članek je napisal član narod-ne napredne stranke, ki razmotirava ta-kratni položaj s stališča stranke ter ima namen pokazati, kako je Žerjav tudi na Goriškem spletkaril tudi proti interesom lastne stranke v svoje osebne namene. — Opomba uredništva.

pripravljeni, voliti po sklepu naših vodi-teljev.

Ali goriški Slovinci smo sklepali eno, k nam pred merkurščino pribegli Žerjav pa je čisto sam sklenil drugače. V nebo je kričel ta drzni naskok Žerjavov na vital-ne interese goriških Slovincov.

Dan pred volitvijo je izšla »Soča«, glasilo stranke, ki je sklenila, da volimo laške liberalce, ali ki je tisti čas vsled po-sebnih žalostnih razmer stala pod Žerja-vovim nadzorstvom, in ta vrla stara »So-ča« je prinesla tik pred volitvijo oklic: naj Slovinci v laški mestni skupini volimo drugega dne — Fajduttijeve.

Ali ni torej prizor za bogove, da je hotel ta borec proti »črnemu zmaju« na Goriškem izročiti deželo Fajduttijevi klerikalni stranki, proti kateri so bili celo nekateri slovenski duhovniki, kakor dr. Gregorčič, dr. Pavlica, dr. Žigon itd.

Konsternacija med Slovinci v Gorici je bila strašna. Takoj so skočili na noge voditelji Goriških Slovincov in prvi naši možje v Gorici, med temi: dr. Franko, dr. Gregorčič, dr. Pavlica, dr. Treo, Andr. Gabršček, dr. Puc, dr. Marušič itd., itd., in takoj tiskali protest proti temu Žer-javovemu čfalstvu s pozivom: naj slovenski volivci volijo drugega dne — laške liberalce. Tako se je tudi zgodilo, in liberalci so zmagali ravno za toliko gla-sov, kolikor so jim jih dali Slovinci. — Čudno: Najhujši sovražniki laških liberal-cev so glasovali za nje z odprto glasov-nico. Tako je bil rešen položaj v deželni hiši za nas Slovence. Ni nas vodilo nikako strastno nasprotstvo do Fajduttijeve stran-ke, ne, ves naš nastop je bil le taktična poteza, in pozneje smo bili zopet na naj-boljših nogah s stranko Fajduttijevo. To se je pozneje v deželnem zboru tudi do-kumentiralo s primerno zvezo. Toda mož-nost za pošteno zvezo smo si morali Slo-vinci ustvariti, ne pa izročiti se na ne-milost diktatu ene same laške stranke. In v tako nevarnost nas je hotel pahniti — dr. Gregor Žerjav.

Ogorčenost proti Žerjavu je bila veli-kanska, in od tedaj je bil ta Agro-Mer-kurjev junak pri nas politični mrtvec. Sve-tovna vojna ga je rešila pred končno ob-sodbo naše javnosti. Ob začetku vojne je imel to srečo, da so tudi njega vtaknili nekaj časa v preiskovalni zapor in pozneje so ga nekje na varnem in udobnem kon-finirali. Ni mu bilo zlega, a ta konfinacija ga je pripeljala v zvezo z dr. Krekom in dr. Korošcem. Tema možema se je navi-hanec pridobival, da sta mu velikodušno odpustila vse grehe in da je mogel zopet igrati vlogo v slovenskem političnem živ-ljenju. V zahvalo za to zdaj pusti dr. Ko-rošca psovati po svojem »Jutru«. Toda dr. Žerjav je doigral, Žerjav naj gre in se nikdar več ne vrne! Naprednjak.

Angleško in češko suknjo.

najmoderneše vzorce, cena jako ugodna, nudí te blagovni oddetek
Drago Schwab. Ljubljana.

Beleške.

Dr. Korošec in belgrajski framasoni. Večerašnje »Jutro« ugotavlja z ozirom na neko opazko v našem nedeljskem uvodni-ku, da je načelnik belgrajske lože g. Velj-ković, ki je ob enem najbolj vnet zago-vornik dr. Korošca. — To je dokaz, da je načelnik belgrajske prostozidarske lože ja-ko bistra glava, prvovrstni talent in zelo dalekoviden politik.

Resnično. »Narodni dnevnik« je 23. ju-lija priobčil sledečo beležko: »Slovenski narod« piše, da je v sedanji krizi deviza klerikalcev: Vse prodamo, kar imamo... Če je vest »Slovenskega naroda« resnična ali ne, ne vemo. Pač pa vemo, da ne more »Slovenski narod« te devize nikdar več imeti, ker je bil že lani z živim in mrtvim inventarjem vred prodan.

Če bi imela SLS le enega Žerjaval! »Jutro« je zapisalo, »da bi bila SLS lahko zadovoljna, če bi imela le enega Žerjavca. Po naših mislih bi bilo to dobro le za JDS. Če bi imela SLS v svoji sredi le enega Žer-java, bi je bilo že zdavnaj konec.

»Slobodna Tribuna« o »Slovenskem narodu«. Zagrebška »Slobodna Tribuna« piše o »Narodu«: »Slovenski narod« v Ljubljani je imel nekdanj ugled, a sedaj v Pašičevi službi je padel zelo nizko. 11. ju-lija piše, kako so »ekonomistični hujskači« pod »Narodom« opozicionalnega bloka začeli dvigati »več« ter dodaje: »Doživeli smo ne-kaj neverjetnega v pravno urejeni državi, kjer imajo oblasti vsaj nekaj avtoritete, ne-kaj popolnoma nemogočega, da šef parla-mentarnega kluba (dr. Korošec) objavlja državljansko vojsko.« — Ko pa je Nikola Pašić, šef vlade, v Bjelini napovedal kri in državljansko vojsko, takrat »Slovenski narod« ni imel besede, nego je dalje brez-pokojno služil Pašiču. Toda, ko je vodja opozicije, dr. Korošec, izjavil, da se te-rorju ne bo uklonil, takrat se je ta list zgražal. Kolika moralna nizkost je v tem hinavskem ogorčenju!« — »Slobodna Tri-buna« najbrž ne ve, da »Slovenski narod« mora tako pisati, ker ga Pašić subvencio-nira potom »Slavenske banke«

Dopisi.

Iz Kamnika. Kakor znano, se kamniško občinstvo močno zanima za kopalniški park in mnogi smatrajo to posest usmiljenih bratov za javni prostor, kjer sme vsakdo početi, kar se mu zljubi. Resnica pa je ta, da je prejšnji posestnik g. Praschniker dovoljeval prehod čez park mirnim pasantom čez dan, na večer je pa postavljval v park stražo in po 10. uri ni pustil nikogar več v park, da mu niso kaj pokvarili. Otrokom je bil vhod v park tudi po dnevu zabranjen. Sedanjí posestnik parka pa so dovolili do preklica dovoljen prehod. Toda, ponoči se marsikaj dogodi, kar Kamniku ni posebno v čast. Razbili so vse sohe na parku, porušili na mostičkih betonske stebričke, verige ž njih so pokradli. Enkrat so bili stebrički z nova postavljeni, a letos so jih zopet par odlomili in vrgli v vodo. Nekaj od vse naprave je ostalo še v dobrem stanju, t. j. portal v kopalnišče. Letos so se pa lotili ponočnjaki tudi tega. Ze v zgodnji pomladi so razbili v portalu razne okraske, ostali sta pa še pri vhodu dve sohi, predstavljajoč zimo in poletje. Le »zimic« so namazali obraz. V noči od 20. na 21. t. m. so pa odbili glavo sohi, ki je predstavljala poletje. Morda se je že nad tem, ker letos radi splošne prezidave kopalnišče ni otvorjeno. Toda, vsak pameten človek ve, da se med prezidavo poslopja ne more vršiti nikakršni obrat. Če se komu mudi, da se kopalnišče kmalu zopet otvori, naj pove oblastem v Kamniku, da naj nakažejo najemnikom v kopalniškem domu drugo stanovanje, pa bodo stvari več koristili, kakor razbijanje tuje lastnine.

— Begunje pri Radovljici. Dne 20. 7. je bil za župana izvoljen Anton Rakovec iz Begunj, bivši komunist, sedaj pristaja napredne delavske stranke, vsi trije svetovalci pa pripadajo SLS. Ivan Zupan iz Begunj, Ivan Renko iz Podgore in Ivan Mohorč iz Zgoše. Ako se je Jerjav že obližoval, da so Begunje čisto v njegovih rokah, se je zmotil. Stroški, ki jih je imel s temi volitvami, niso v primeri z minimalnim vspehom. Slavko Šusteršič, ki je že dvakrat faliral in je sedaj brez službe, bi rad postal občinski tajnik. Kajpada iz gole požrtvovalnosti za občinski blagor.

Bohinjska Bistrica. Pa je vendarle obležala sijajana orlovska prireditel na Bistrici našim liberalcem v želodcu. In ker niso mogli najti prav ničesar s čemur bi mogli oblatiti prireditel samo, so po enem mesecu iztuhali napad na govornika g. Kreka. Dopis iz Bistrice v nedeljski številki »Jutra« je grda potrova resnice. Dopisnik namenoma prikvarja besede govornikov, da bi g. Kreka prikazal kot obrekovalca Bohinjcev. Govornik v govoru niti enkrat ni napadal Bohinjcev kot takih, nikdar ni pavšalno trdil, da so Bohinjci pijanci, o nečistosti pa sploh ni govoril. Vse te trditve v »Jutru« so grde laži. Res pa je, da je govornik obsodil zganjevitje, da je povdarjal veliko škodo, ki jo povzroča ta napaka tudi v Bohinju. Tega pa menda lažnjivi dopisnik »Jutra« ne bo trdil, da ni treba mlade fante svariti pred pijančevanjem. In govornik je svaril, ne pa obrekoval. O kaki moralni klofuti nihče nič ne ve, menda se je lažnivcu sanjalo, videli po smo, da so govorniku čestitali prevzvišeni g. knezoškof, navzoči gg. duhovniki in predsednik izobraževalnega društva na Jesenicah g. Krivic. G. knezoškof je v svojem nagovoru govornika pohvalil in potrdil njegova izvajanja. To je resnica, vse drugo je laž.

St. Aheč pri Turjaku. Izletniki na to trasno in zgodovinsko slavno goro prosimo turjaške farane, osobito pa turjaškega g. župnika, da pusti oklestiti grmičevje in posekati celaj drevoja vrhu gore, ki zakriva ves razgled, ki bi bil najkrasnejši izmed vseh dolenskih gor. Nudil bi se izletnikom in romarjem razgled po vsej Dolenski in proti Ljubljani. Z očiščenjem razgleda bi se pa tudi postotilo število obiskovalcev gore, ki bi z milotari desetkratno poplačali faranom posekano grmičevje in tudi v ostalem prinesli občini mnogo koristi.

Senovo pri Rajhenburgu. Kakor povsod tudi pri nas liberalci naravnost smešni veljajo. Če pride iz Ljubljane migljaj, da je treba vdrihati po vladnem režimu, tedaj ti bodo vpili in kričali, da bi človek mislil, da jim je res saj za dobrobit države. Če pa pride drugi migljaj, da je namreč treba hvaliti ravno isto vladno, tedaj pa si pravcati brezdomovinec, separatist, srbofob, avstrijakant in bog ve kaj še vse, ako ne spraviš iz sebe vse sape in ne sopihaš v to njihovo trompeto. Posebno zadnji čas so čudovito vladni postali. Ali mogoče državni?! Seveda zopet na komando slovenskega Meftista iz Ljubljane. Kar nič jim ni več prav. Da je rajhenburska občina v rokah SLS, jim ni prav, da se gospodi trapisti poslužujejo svoje voline pravice, jim ni prav, da ob narodnih praznikih iz turbine in drugih laži ne strijlo kar po dve in še več zastav, jim ni prav, da se ukinja narodna himna v cerkvi več ne poje, jim ni prav, da ljudje bežejo »Slovenca«, jim ni prav, da piše »Slovenec« in drugi naši časopisi resnico o trbovliških dogodkih, jim ni prav, da se jih domača požarna bramba nič ne boji in gre korporativno v najlepšem redu z mogočno godbo na delu v procesiji z Najsvetejšim, jim ni prav, da Zares kar nič jim ni več prav. Posebno jim pa ni prav, da so se naši kmetje in delavci začeli izogibati njihovih trgovin in goštilen. To jih je šele zapelo in zaboletlo. Kje ljubla oblast, da ne vidiš, kako prazni so enkrat lokali tvojih zvestih in najzvestej-

ših sinov in hčera? Hiti in pridi nam na pomoč! Spravi nam nazaj zopet kmete in delavce, sicer bomo brali tudi mi »Slovenca«, »Slov. Gospodarja« in druge poštene časopise! Tako čvrstijo sedaj naši žerjavi in gledajo obupno v bodočnost. Toda mi kmetje in delavci smo moških besedi. Kar enkrat sklenemo, to drž. Gadov na svojih prsih ne maramo več gojiti, pijavke na svojih telesih ne več negovati. Liberalna gosonca naj gloda na liberalnem zelniku. Odkar smo namreč izvedeli o barbarskem divjanju liberalne Orjune v Trbovljah in drugod, kjer so bili tudi naši junaki (sicer brzih krač) udeleženi, od onega časa so naši računi z liberalnimi trgovci in krčmarji vobče sklenjeni. Sedaj se dela le še na natančnem seznamu vseh sokolsko-orjunaških firm. Kdor ima »Jutra« ali »Domovino«, se glasi splošno med delavstvom, ta je proti nam. Ta podpira stranko onih ljudi, ki so nam na nečloveški način umorili sobrata v Trbovljah. Njemu nobenega groša več. — Ravno tako bo tudi med kmečkim ljudstvom. Tudi tu bode odsej veljalo: Svoji k svojimi! Ko bodo seznanili orjunaških gostiln in trgovin in naročnikov »Jutra« in »Domovine« gotovi, jih objavimo. Pa tudi dvoživk ne bomo več trpeli. Naš denar naj živjajo samo naši ljudje. To torej za danes v odgovor na vaše izzivanje po časopisih.

Spored

mladinskih dnevo v Mariboru.

DEKLIŠKI DAN.

Sobota, 9. avgusta 1924:

- Ob 8. uri: Sv. maša in »Pridi, sv. Duh« v stolnici.
- Ob 9. uri: Zborovanje verskoobnovitvenega odseka v dvorani palače Zadružne gospodarske banke. — Načelnik prof. Ivan Bogovič.
1. Verskoobnovitveno gibanje ženske mladine. Marko Kranjc. — 2. Verskonravna samovzgoja. Antonija Stupca. — 3. Žena, družina in družba. Fr. S. Gomilšek. — 4. Dobrodelnost in žena. Pavel Živortnik. — 5. Delo za versko zednjenje in slovenska mladina. Šedivy J.
- Ob 14. uri: Zborovanje prosvetnega odseka v dvorani palače Zadružne gospodarske banke. Načelnik dr. Jos. Jeraj.
1. O nalogah ženske izobrazbe. Dr. Jos. Jeraj. — 2. Sredstva ženske prosvete. Jožef Krošl. — 3. Telesna vzgoja žene. Dr. M. Šimec. — 4. Osebnost prosvetne delavke. Minka Zirovnik. — 5. Slovenska ženska prosvetna organizacija. Bogovič Ivan.
- Ob 20. uri: Fr. S. Finžgar: »Naša krič. Slavnostna predstava Ljudskega odra v Mariboru v Narodnem domu.

Nedelja, 10. avgusta 1924:

- Ob 6. uri: Sv. maša in skupno sv. obhajilo v cerkvi Matere Milosti pri oo. frančiškanih. — Ob 9.30: Zbiranje udeleženk na na vrtu škofijskega dijaškega semenišča, Gosposka ulica. — Ob 10. uri: Istotam pridiga in sv. maša. Pridigar in celebrant prevzvišeni škof gospod dr. Andrej Karlin.
- Ob 10.45 uri: Istotam manifestacijsko zborovanje. Govorijo: 1. Žena nositeljica narodnega preroda. Dr. Jos. Hohnjec. — 2. Naloga ženske organizacije. Minka Zirovnik. — 3. Verska obnova družine. Dr. Anton Medved.
- Ob 14. uri: Slovesne večernice v cerkvi Matere Milosti in v stolnici.
- Ob 15. uri: Svečana orliška telovadna akademija v veliki Götzovi dvorani.

FANTOVSKI DAN.

Petek, 22. avgusta 1924:

- Ob 8. uri: Sv. maša v stolnici.
- Ob 9. uri: Zborovanje učiteljstva, akademikov in dijaštva v dvorani palače Zadr. gosp. banke.
1. Dijaštvo nositelj verskega preroda slovenskega naroda. Dr. Anton Korošec. — 2. Izobrazba inteligentnega naraščaja. Dr. Matija Slavič. — 3. Ljudska šola. Ivan Prijatelj. — 4. Program slovenske mladine. Dr. Karol Capuder. — 5. Humanističen in realističen prosvetni ideal. Dr. Fr. Ks. Lukman. — 6. Romantična ideja orlovstva. Dr. Jos. Jeraj.

Sobota, 23. avgusta 1924:

- Ob 8. uri: Sv. maša v stolnici.
- Ob 9. uri: Zborovanje verskoobnovitvenega odseka v dvorani palače Zadružne gospodarske banke. Načelnik profesor Ivan Bogovič.
1. Verskoobnovitveno gibanje mladine. Dr. Jos. Leskovar. — 2. Verskonravna obnova posameznika. Evald Vračko. — 3. Verski prerod družbe. Jožef Mirt. — 4. Dobrodelnost in misijonstvo. P. Pavel Potočnik.
- Ob 14. uri: Zborovanje prosvetnega odseka v dvorani palače Zadružne gospodarske banke. Načelnik dr. Jos. Jeraj.
1. Smoter moške izobrazbe. Ivan Vesenjak. — 2. Prosvetna sredstva. J. Stabej. — 3. Telesna vzgoja moške mladine. Dr. Matej Justin. — 4. Osebnost prosvetnega delavca. Alojzij Rezman. — 5. Prosvetna kultura slovenskega naroda. Dr. Andrej Veble.

Ob 18. uri: Odkritje spomenika dr. K. Verstovšku na njegovem grobu, Pobrežje. Spregovorita dr. Anton Jerovšek in dr. Karol Capuder.

Ob 20. uri: Bakljada po mestnih ulicah.

Ob 20.30 uri: Pozdravni večer v veliki Götzovi dvorani. Svira godba Mladinski dom iz Ljubljane.

Nedelja, 24. avgusta 1924:

- Ob 5.30 uri: Sv. maša in skupno sv. obhajilo v cerkvi Matere Milosti (Frančiškova kapelica).
- Ob 8.15 uri: Zbiranje udeležencev za slavnostni sprevod v Kersnikovi ulici in Tomiščevem drevoredu.
- Ob 9. uri: Slavnostni sprevod po mestu.
- Ob 9.45 uri: Pridiga in sv. maša na Slomškove trgu. Pridigar in celebrant prevzvišeni škof gospod dr. Andrej Karlin.
- Ob 10.30 uri: Istotam manifestacijsko zborovanje. Govorijo:
1. Vzoren mladenič — vzoren mož. Dr. Anton Korošec. — 2. Orel — ideal slovenskega fanta. Dr. Joža Basaj. — 3. Izobraženec in ljudstvo. Jožef Meško. — 4. Ljubzen od rodne grude. M. Napotnik.
- Ob 14. uri: Slovesne večernice in »Te Deum« v cerkvi Matere Milosti in v stolnici.
- Ob 15. uri: Javen orlovski telovadni nastop v Ljudskem vrtu.

Dnevne novice.

— Usoda naših orožnikov. Iz vrst našega orožništva smo prejeli naslednji obupni dopis: Dne 13. januarja t. l. je bilo pozvanih z raznih postaj v Sloveniji 40 orožnikov v podčastniško šolo v Kamenici. Med temi nas je bilo 35 družinskih očetov, 5 je bilo neoženjenih. V šolo smo odšli z veseljem v zavešči, da si pridobimo kvalifikacijo za postaje vodjo in v prepričanju, da nas po dovršeni šoli pošljejo nazaj na naša mesta, kjer smo pustili svoje družine. Naše družine so morale doprinesiti najtežje žrtve za našo strokovno izobrazbo. Nele da so morale celih šest mesecev pogrešati navzočnost svojih očetov, so se morale boriti tudi z največjim pomanjkanjem in dobesedno stradati. Naše plače so že preje bile nezadostne, a potem, ko smo morali živeti na dveh straneh, so se čisto razpršile. Orožniki smo si morali v Kamenici sami plačevati hrano, razen tega učne knjige in razne drage potrebščine, tako da smo mogli svojim družinam od svoje plače pošiljati komaj 400 do 500 dinarjev mesečno. S tem denarjem žene seveda niso mogle preživljati otrok in sebe in primorane so bile jemati razne življenske potrebščine pri trgovcih na upanje. Ti dolgovi so pri posameznih družinah narasli na par tisoč dinarjev. Mi in naše družine smo se pri tem tolažili z mislijo, da se skoro vrnemo domov in da bomo potem vsi skupaj pristradali tiste tisoče, da plačamo dolgove. Komaj smo čakali na konec tečaja (15. julija), da odpotujemo domov. Tu nas je kakor strela zadel ukaz, ki nas je takoj s tečaja namestil v službovanje po raznih krajih severne in južne Srbije. To je za nas in naše družine strahoviti udarec. Moja žena piše obupna pisma, da si ne ve več nikakor pomagati. Od dosedanjega stradanja so čisto izčrpani ona in otroci, na upanje ne dobi več, »si skupaj morajo poginiti. Lahko si je misliti, kako mi je pri srcu. Ali naj utečem, ali naj izstopim iz orožniške službe in izgubim s trudom doslužena leta in pravico do pokojnine? — Vsak mora uvideti, da je naš položaj obupen in da se v mirnem času ne bi smelo na tak način ugonabljati mnogostevilnih družin. Prizadeti orožniki se obračamo na narodne zastopnike, da se na pristojnem mestu potegnemo za nas in naše uboge družine in izposlušajo, da nas čim prej pošljejo v službovanje nazaj v Slovenijo, kjer imamo svoje družine.

— Izlet na Prtove in Ratitovec, katerega je nameravalo napraviti kršč. soc. delavstvo preteklo nedeljo, je vsled deževja odpadel. Ker pa je še vedno želja naših tovarišev in prijateljev, da gremo na Prtove in Ratitovec, smo izlet preložili na avgust. Čas izleta bomo pravočasno objavili v »Slovenec«.

— Predprave Orjuncv v železniški službi. Iz Zidanega mostu nam pišejo: Na tukajšnji postaji vladajo čudne razmere. Nekateri uslužbenci smejo počenjati, kar se jim zljubi, zato so pa drugi tem občutnejše kaznovani, če le kaj malega zakrivijo. F. C., oberzvezar in Orjunc, se je 15. t. m. tako napil, da ni mogel opravljati službe in je počel take neumnosti, da so ga morali odstraniti in spraviti domov. To se je zgodilo v navzočnosti postajenačelnika, prometnega vodje in prometnega kontrolorja. Seveda se temu Orjuncu ne bo skrivil niti las, saj to ni bil prvi tak slučaj. Kolikokrat so že zaradi takih slučajev stali in imeli zamudo brzi in osebni vlaki, pa je vse lepo tiho ostalo. Seveda, če bi bil komunist ali klerikalec, bi bil že davno zletel na cesto. Železničarji pozivamo direk-cijo, naj napravi red in uveljavi enako pravico za vse. Če bo treba, bomo razmere na zidanmoški postaji osvetlili še z nadaljnjimi slikami orjunkskih junakov. — Železničar.

— Poštno ravateljstvo in Logatec. Poštno ravateljstvo v Ljubljani je glasom razpisa, ki je nabit pri županstvih v Hotederšici, Gorenjem in Spodnjem Logatcu in pri okrajnem glavarju v Logatcu, razpisala dne 29. in 30. julija ob 11. uri dopoldne javna ko-

misijonalna pogajanja za enoletno oskrbovanje poštne voženj iz Hotederšice v Dol. Logatec in obratno; in sicer dne 29. VII. v Hotederšici, dne 30. VII. 1924 pa pri podpisnem uradu. Načrt pogodbe in pogoji ležijo interesentom na razpolago pri občinskem uradu v Hotederšici, Gorenjem in Dolnjem Logatcu in pri okrajnem glavarju v Logatcu.

— Na Brezjah je poročil 21. t. m. gospoa svetnik J. Oblak Andreja Larisi iz gorjanske in Ivanka Vidic iz blejske župnije.

— Nesreča. S koso si je ranil nogo in si kri zastupil posestnik J. Ambrožič iz Dvorske vasi pri Radovljici.

— Biciklist, ki je 10. julija padel čez ograjo perasekega mostu in vsled notranjih poškodb krvavel, je umrl v Ljubljani v bolnišnici.

— Stari pogorelci v Mošnjah, ki ji je zgorrel denar, je darovala ga. markiza Podvinska 1000 dinarjev.

— Za razširjenje kolodvora v Subotici je prometno ministrstvo nakazalo 1½ milijona dinarjev.

— Požar v Gorskem Kotoru. Minolo soboto dopoldne je nastal požar v Mrkopolju v Gorskem Kotoru. Ker so hiše večinoma lesene, se je požar hitro širil. Gasilnih del se je udeleževalo nad 400 ljudi ter se je posrečilo ogenj omejiti. Zgorelo je pet hiš.

— Poštna in brzojavna šola v Belgradu. Ministrstvo je odredilo, da se sprejme v poštno in brzojavno šolo v Belgradu za bodoče šolsko leto 120 kandidatov.

— Tragična smrt matere in dveh otrok. Minoli petek ponoči je besnela nad Vukovarjem in okolico strašna nevihta. Po ulicah je drla voda v potokih in se zlivala v Donavo in Vuko. V tem nalu se je vračala z dela dnarica Liza Herman; v naročju je nosila šestmesečnega dojenčka, za krilo pa se je držal šestletni sinček. Le-ta je padel in voda ga je takoj odnesla s seboj. Mati je prestrašena planila za dečkom, pri tem pa ji je iz rok padel dojenček, ki ga je voda istotako odnesla. Mati je hitela za otroci, a valovi so zgrabili tudi njo ter jo pokopali. Na njene klice so bili prišli ljudje, a prepozno. Trupla matere in otrok so naslednji dan potegnili iz vode.

— Pobegnil je na poti v opazovalnico na Studenec umobolni 21 letni Henrik Lipnik, doma iz Račja pri Mariboru. Posrečilo se mu je utesiti v gozd pri Fužinah, kjer se je skril.

Poskusite!

Žalostna smrt zakonske dvojice.

Mož skočil v vodo. — Žena umorjena.

V vasi Jelševnik št. 2. pri Črnomlju sta živela zakonska Peter Turk in njegova žena Neža; oba že v letih; on je bil star 76 let, ona pa nekaj nad 60. Mož se je zadnje čase udal pijančevanju; postal je čudak, ženo je pretepaval, naveličal se je življenja in si je dvakrat hotel prerezati vrat. Dne 8. t. l. se je zjutraj napil rakijske in potem je šel od doma; dne 17. 7. so ga našli utopljenega v Dobličanki. — V nedeljo, dne 20. 7. pa so našli njegovo ženo Nežo v hiši, v sobi umorjeno. Okrog vratu je imela prebito s kolom. — Sum pada na nekoga surovega berača, ki je dvakrat prej prišel k njej in je zahteval, naj mu da obleko pokojnega moža.

Štajerske novice.

Š Sadjarsko in vrtnarsko društvo, podružnica Mozirje. V nedeljo, dne 27. julija t. l. se vrši po prvi sv. maši v hotelu Nazarje podučno predavanje. Na tem sestanku se bo govorilo o spravljivanju sadja, prodaji, sortiranju, obiranju, naročitvi dreves ter razgovor radi prireditve sadne razstave za okoliš Mozirje-Rečica ob Paki in Braslovce. Sosedne podružnice vabimo, da se v velikem številu tega sestanka udeležite. Nadalje priredi naša podružnica enaki podučni tečaj na splošno željo in prošnjo in sicer prihodnjo nedeljo, dne 10. avgusta 1924 in sicer pri Sv. Frančišku po prvi sv. maši za Bočno-Frančišek in Rečico ob Savinji, po drugi sv. maši na Ljubnem, za Ljubno-Luče in Solčavo, in popoldne po večernicah pa v Gornjem gradu za Gornji grad-Novotifto in sicer pri vseh farah v šoli. Pridite sadjarji, kmetice, fanti in dekleta, ker se bode govorilo o vseh predmetih, ki jih ima kmet za prodajo. Naj se nihče ne zgovarja, brez mene bodo že opravili. Če prireditelji žrtvujejo celi dan, boš tudi ti sadjar v svojem lastnem interesu žrtvoval svoj prosti čas. Agitirajte pridite v velikem številu.

Š Na državnih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1924 (ponedeljek). Šola je dveletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša do preklica mesečno samo 75 dinarjev, kakor sedaj na srbskih kmetijskih šolah, dokler ministrstvo za kmetijstvo ne ukrene drugače; sinovi

ubožnih kmetovalcev so pa tudi te oskrbnine oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). — Prošnje za sprejem je pošiljati Ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. avgusta 1924. Kako se prošnja napravi, odnosno, opremi in vsi drugi splošni ter podrobni pogoji za sprejem učencev so točno razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), ki se pošilja vsakemu, ki se za to zanima, proti plačilu 5 dinarjev v gotovini; takojšnja nabava se nujno priporoča. Ravnatelj Andrej Zmavc.

Ljubljanske novice.

Ij Nov način razpisa občinskih volitev. V uradnem listu 22. julija 1924 beremo: Veliki župan ljubljanske oblasti je odredil z razpisom z dne 21. julija 1924, št. 17.117, da se mora izvršiti volitev občinskega odbora mestne občine ljubljanske, in sicer 49 občinskih odbornikov in 49 namestnikov. Dan volitve določi veliki župan kasneje, ko bo volilni imenik pravno močan, kar se objavi s posebnim razglasom. S posebnim razglasom se objavijo tudi po odredbi velikega župana natančnejša določila o razdelitvi mesta na volilne okraje in dodelitve posameznih okolišev na določena volišča. Isto tako se razglase pravočasno po razgrnitvi pravnomočnih volilnih imenikov za občinske volitve določila o vlaganju kandidatnih list, ki jih bo treba predložiti političnemu oblastvu po § 12. zakona o volitvah v občinska zastopstva, najkasneje v 10 dneh po razgrnitvi pravnomočnih volilnih imenikov. To se daje javno na znanje s pristavkom, da se smejo po odredbah člena 12. zakona o volilnih imenikih z dne 30. maja 1922, št. 184, Ur. lista z dne 24. junija 1922, popravki stalnega volilnega imenika za občinske volitve, ki je po tuuradnem razglasu z dne 12. marca 1924, št. 6706, ob običajnih uradnih urah, to je od 8. do 14. ure, pri mestnem magistratu (v mestnem popisovalnem uradu) in po členu 5. navedenega zakona tudi pri prvostopnem (deželnem) sodišču stalno razgrnjen vsakomur na vpogled, zahtevati le še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvi občinskega odbora. Glede na to določilo se smejo popravki volilnega imenika zahtevati le še do vstete srede dne 6. avgusta 1924. Popravek volilnega imenika se zahteva neposredno pisмено ali ustno od mestnega magistrata ali pa od prvostopnega (deželnega) sodišča, toda od tega samo pisмено. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti potrebni dokazi, za katere morejo služiti samo polnoveljavne listine. Opozarja se, da odloča po členu 19. 3. odstavku, zakona o volilnih imenikih tam, kjer so občinski odbori razpuščeni, ko gre za poslovanje občinskega urada pri odločanju o popravku volilnih imenikov, pristojno okrajno sodišče. — Mestni magistrat v Ljubljani, dne 21. julija 1924. — Vladni komisar: dr. Viljem Krejči s. r.

Ij Somišljenike SLS v Ljubljani opozarjamo, da so v tajništvo SLS za Ljubljano razgrnjeni volilni imeniki in prosimo, da vsak naš somišljenik iste pregleda ter se prepriča, če je pravilno vpisan. Pisarna SLS za Ljubljano posluje vsak dan od 11. do 7. popoldne v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje. Zato naj somišljeniki blagovolijo pregledati volilne imenike ob določenem času. Reklamacijsko postopanje traja le do 6. avgusta, zato je pregled volilnih imenikov nujen, ker je potrebno, da izreklamiramo neopravičene volivce ter vpišemo upravičene, katere je mestni magistrat izpustil.

Ij »Jutro« je priobčilo te dni objavo Naprednega obrtniškega društva v Ljubljani, ki naprednim (orjanskim) krogom priporoča sledeče napredne orjanske trditve: Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4, Perko Matija, Zgornja Šiška (Telefon 372), Senica Jožef, Rimska cesta 16, Gayer Rudolf, Cesta na gore, železnico, Rebek Josip, Cankarjevo nabrežje 9, Rožič brata, Vegova ulica 8, Špeletič Stefan, Rimska cesta 16, Bricelj Ivan, Dunajska cesta 16, Puh Josip, Gradaška ulica 16, Primožič Ferdo, Trnovski pristan 4, Igljč Fran, Kolodvorska ulica 28, Kersnič Ivan, Resljeva cesta 1, Francheti Engelbert, Dunajska cesta 20, Loborec Franc, Rimska cesta 21, Zajc Franc, Dunajska cesta 12, Hibšer Hugon, Valvazorjev trg 7, Jakopič Ivan, Cankarjevo nabrežje 8.

Ij Orjunska surovost. Pred dnevi so orjunci na kolodvoru v Brezicah dejansko napadli našega someščana g. Ivana Freliha, predsednika Zveze društev hišnih posestnikov in bivšega občinskega svetnika JDS. Med napadalec se je zlasti odlikoval neki Mastnak. G. Frelihu so prizadejali precej težke telesne poškodbe; g. Frelih je prosil pomoči navzočih orožnikov, ki ga pa niso vzeli v zaščito, češ da niso v službi.

Ij Seja načelstva JSZ se ne vrši danes, pač pa v petek, dne 25. t. m. točno ob 6. uri popoldne. — Podpredsednik.

Ij Z magistrata nam poročajo o skrivnostnih konventikih, ki jih prireja vladni komisar dr. Krejči z nekaterimi najzaupnejšimi uradniki, ki so znani kot posebno zagrizeni ferjavovci. Šepeta se, da bo sad teh konventiklov odpust nekaterih uradnikov. Ne vemo te, kako izpolnjuje organizacija magistratnih uradnikov svoje dolžnosti in kako zastopa interese svojih članov, vemo pa, da ni daleč čas, ko bomo pravično povrnil vsa nasilja, ki bi se zgodila in da bomo znali pripomoči

pravici brezobzirno do zmage. To naj si zapomnijo vsi, pa prav vsi magistratovci, ki imajo maslo na glavi, a je preko tega masla bivši občinski svet le prerad pogrinjal plašč krščanskega usmiljenja.

Ij Gospod arhitekt Kregar nas je danes posetil v uradništvu in prosil, da ugotovimo, da on 21. t. m. ni bil v Belgradu. — Bil pa je v Belgradu g. Grafenauer.

Ij Prenočišča za čas letošnjega velesejma. Stanovanjski odsek za IV. ljubljanski velesejem potrebuje za nastanitev obiskovalcev letošnjega velesejma, ki se vrši v času od 15. do 25. avgusta 1924 več sob z jedno, dvema ali več posteljami. Vsi oni, ki nameravajo v tem času oddati prenočišča, naj naznanijo to pisмено ali ustmeno pri stanovanjskem odseku (začasno v mestnem ekspeditu, Mestni trg 27/III.) ali pa pri sejmškem uradu.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 13. do 19. t. m. je bil v Ljubljani naznanjen 1 slučaj trebušnega legarja in 1 slučaj griže.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 13. do 19. julija 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 23, naknadno prijavljeni 3 rojstvi. Umrlo je v tem času 20 oseb, od tega 8 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju jetika, v 2 zastrupljene rane, v 1 možganska kap, v 3 srčna hiba, boleznii žilja, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Ij Ker mu niso hoteli dati več pijače v gostilni pri »6« na Dunajski cesti in so ga, ker je bil že precej pijan, postavili na cesto, je začel Toplikar Ferdo, delavec pri tvrdki Kotnik, tako razsajati in zmerjati, da ga je stražnik končno aretirjal in ga odpeljal za eno noč v policijsko hladilnico.

Ij Usodna pomota. Kolarski mojster Franc Petkovšek se je hotel peljati v Kresnice. Vstopil pa je na glavnem kolodvoru v kamniški vlak in je opazil pomoto šele v Trzinu. Ko ga je sprevodnik na povratku v Ljubljano peljal

k prometnemu uradniku na gorenjski kolodvor, ni hotel plačati 51 Din vozarine, marveč je ozmerjal vse od konca do kraja in ni odnehal, dokler ga ni odpeljal stražnik na policijo, kjer se je tekom noči zopet srečno pomiril.

Ij Tatvina drv na kolodvoru. Policija je aretirala delomrznega berača Ferdinanda Kučero, ki je bil radi tatvine že večkrat kaznovan. Zalotili so ga, ko je kradel na gorenjskem kolodvoru iz vagona meterska bukova drva, katera je potem po ceni prodajal raznim ženskam. Pri podobni tatvini so ga že enkrat zasabili.

Ij Tat v gostilni. Gostilničarka Alojzija Gorjup na Stari poti je javila policiji, da je bilo vlomljeno v njeno gostilno. Tat pa ni našel drugega kot poldrug kilogram sira, vreden 75 Din. Pred enim tednom pa ji je zmanjkala iz iste omare škatlja »Sumadija« in škatlja »Vardar« cigaret, česar pa takrat ni prijavila.

Ij Aretacije. Včeraj je aretirala policija Antona Potočnika radi izzivanja, Franceta Perka radi poškodbe tuje lastnine, Arabca Alibi Bin Habina s celo družino, ki šteje 19 oseb radi tatvine, Grahovca Ivana in Ivana Srno radi sleparstva in Ivana Sencela radi vlačuganja. Ovdab pa je bilo vlogenih 43 in sicer: 2 radi tatvine, 11 radi pijanosti, 12 radi prestopka cestno policijskega reda, 1 radi prekoračenja policijske ure, 2 radi pasjega kontumaca, 1 radi pobege iz blaznice, 1 radi prestopka predpisov za polne liste, 5 radi kaljenja nočnega miru, 11 radi prepovedane nošnje orožja, 1 radi pretepa, 1 radi godbe brez dovoljenja, 2 radi streljanja in 1 radi sumljivega stikanja. — Dalje je aretirala več nevarnih tatov, ki so bili zasledovani že delj časa v policijskem dnevniku.

Ij Tatvina namiznih prtov. Policija je aretirala nevarno tatco namiznih prtov Marijo Kosane, po domače Černetovo Mici iz Zg. Šiške.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Typographica.

Zagrebska »Grafika« revija, ki jo izdaja »Savez grafičkih radnika (ca) Jugoslavije u Zagrebu« in ki je namenjena »za pouku i promicanje grafičkog rada«, je 4. številko svojega drugega letnika namenila samo za svoje slovenske sodelavce, ki so jo popolnoma izpolnili. Človek, ki se zanima za probleme, katerim je ta revija posvečena, jo vzame z zanimanjem v roko in je, ko jo je pregledal, prešturil in »pregustiral«, veselo presenečen. Saj je vsa ta številka zgovoren in lep dokaz, da se naši tipografi živo zavedajo, da je njihov posel umetnost in ne kako rokodelstvo, ki se lahko s topo enakomernostjo opravlja iz dneva v dan. Kdor še posebej pregleduje celoto naše tipografske produkcije in je ob nje kvaliteti nezadovoljen, bo v tej številki našel prijetno uteho: videl bo, da so na delu mlade, živahne sile, ki umevajo svoje naloge in ki bodo tipografsko umetnost iz sedanje žalostne dobe zastoja in nazadovanja spravile na ono višino, ki bo to umetnost pri nas postavila kot enako vredno in enakopravno sestro med krog ostalih slovenskih umetnosti.

Uvodni članek »Na delo!« je napisal Dragotin Kosem. Uspeli karakteristiki razruvanosti splošnega duševnega življenja današnje dobe, kakor se kaže v razrazličnejših idejnih stremljenjih in umetniških eksperimentih, kar seveda ni moglo ostati brez vpliva tudi na tipografsko umetnost, sledi umna analiza današnjega položaja tipografske umetnosti in nalog, ki izhajajo iz njega za vse one tipografe, ki si želijo napredka v svoji umetnosti. V vojnem času je veljalo pravilo: »Bodi kakorkoli, samo da je hitro, ali pa da sploh je!« danes to pravilo ne velja več. Povrh pa so naši tipografi danes faktično odročani od tujih šol in vzorcev in siloma postavljeni na lastne noge. Gre sedaj za to, da na tem položaju častno vzdržijo in da iz sebe samih ustvarijo tipografsko umetnost s posebnim obrazom, posebnim značajem. Ta tipografska umetnost danes ne more več biti nemška ali madžarska, danes mora dobiti svoje lastno lice. Tukaj čaka obširno polje dela za naobrazbene odbore, ki naj skrbje za izobrazbo naraščajo, strokovne knjige in grafične šole. Vse skozi se povdarja zdravo načelo, kako zelo je za vsakega tipografa potrebna čim večja izobrazba.

Ta zahteva zveni tudi iz popolnoma strokovnega članka »Kakšen bodi strojni stavek«, ki ga je napisal Fr. Savinšek. Članek je umerjen v prvi vrsti na to, da prepreči ono veliko nevarnost, ki grozi ravno ob zapeljivi komodnosti strojnega stavka, namreč da se opravi z nekako topo mehaniko. Pisec zahteva, da bodi strojni stavek tudi lep in pravilen in s podrobno razlago kaže pot, po kateri je to mogoče doseči. In tako smo naenkrat v sredi slovniške razprave. K njegovi pravilom o deljenju naj dostavimo še eno, ki — žalibog! — ne stoji v slovnicu, pa je za slovnicu in za tipografa enako važno: predlogi, sestoječi samo iz enega konzonanta (h, k, s, v, z), se ne smejo nikdar deliti od svojega substantiva, kakor se v pravilnem čitanju ali govoru tudi ne delijo iz preproste ga vzroka, ker to ni mogoče. Sicer je posemezen konzonant na koncu vrste za stavca zelo zapeljiv, ker vrsto komodno izpolni, toda

ta izgovor ne bo veljal pri stavcu, ki se bo ravnal po umni Savinškovi zahtevi, da stavec ne sme staviti posameznih besed ampak vedno cele fraze; tedaj mu bo že lahko stavek enakomerno in pravilno razdeliti na posamezne vrste. Sicer bi marsikateri Savinškov nasvet in marsikatera njegova želja bila nepotrebna, če bi naši pisci vsaj nekoliko poznali tiskarsko tehniko. Tako pa jim je v njih lastno škodo in v medsebojno zapreko ta reč po veliki večini bolj tuja ko kaka španska vas!

Med ostalim gradivom, ki je po veliki večini strogo strokovnega značaja, bo tudi nestrokovnjaka najbolj zanimal članek »Pravopisne in slovnične napake v naših tiskovinah«, ki ga je napisal Otmar Mihaelek. Naslov je neverjetno krotak; pravilen bi bil, če bi se glasil: »Pravopisne in slovnične napake v naših rokopisih«. Stavec, ki ni slepa mašina, doživi ob naših rokopisih nešteto krat mučen »sacrificio d' intelletto«, če mora staviti oblike ali besede, ob katerih mu njegovo boljše znanje naravnost kriči, da so popolnoma neslovenske. Pisec je zbral — to daje njegovemu delu posebno ceno in bo lep prispevek za bodoči slovenski »Antibarbarus« — iz prakse mnogo takih napak in svetuje tukaj, kako se naj popravijo. Večina njegovih predlogov in popravkov je vseskozi pravilna ali vsaj sprejemljiva, samo »Dr. Vodušek — Maribor« je divja neokusnost, mehanično kopirana po nemščini in sicer povrh še po slabši nemščini. Vse hvale vredno je tudi njegovo svarilo pred nenavadnimi okrajšavami, ki so se v zadnjem času po naših tiskih naravnost divje razpasle. V korekturi kakega dnevnika je taka praksa za enkrat še vsaj kolikor toliko upravičljiva, neokusnost brez primere pa so abrevijature — in sicer samovoljne! — po lepi literaturi in znanstvenih knjigah.

Skrb za lepoto tiska, ki naj se kaže tudi v lepoti jezika, je ena najsimpatičnejših potez v umetniškem stremljenju naših tipografov. Njih lastno glasilo, ki mora vendar upoštevati toliko doslej slovensčini tujih tehničnih izrazov — kdor je kdaj videl stavni stroj, si to najlažje predstavlja — je pisano s skrbnim jezikom, in terminologijo, ki je duhu našega jezika popolnoma prikladna. Kar je v tej slovenski številki »Grafika« revije napak, so vseskozi take, da so skupne ogromni večini našega piščočega občinstva. Vse to nam je jamstvo, da aje naše tiskarstvo vkljub nekaterim neverjetnim pojavom — n. pr. debele, ilustrirane knjige z originalno risbo na ovitku, a brez naslova na hrbtu!!! — na dobri poti. Naj bi se stremljenje njega idealnih zastopnikov v čim večji meri uveljavilo in se tako v naši kulturi čim bolj izdatno uveljavila simpatična — črna umetnost!

* * *

pr Nove šolske knjige. V tisku se nahajajo in bodo izšle v začetku šolskega leta 1924-25 sledeči dve knjigi: »Pajk — Prijatelj, Zemljepis za srednje šole II. del, in dr. Janko Bezjak, Nemška vadnica za srednje — meščanske in osnovne šole I. del.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Užitek je za vsakega slabokrvnega in bleda zdravljenje z Iron-om radi njegovega izbornega učinkovanja in okusa. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico pa je v saloni v lekarni Lanetok.

Pevska zveza.

Pevska zveza v Ljubljani naznanja, da se vsled važnih lokalnih zaprek občni zbor ne more vršiti prihodnje nedelje 27. t. m., temveč pozneje. Dan še pravočasno objavimo. Vse priprave veljajo. Zbori naj se pridno vežbajo za nastope in javijo v Ljubljano pesmi, ki jih bodo peli! Pišite tudi po legitimacije za polovično vožnjo po železnici in priložite 2 dinarja v znamkah za vsako legitimacijo in poštino! Odbor.

Dijaški vestnik.

d Dijakinje! 25. t. m. se bo vršilo zborovanje vsega dijaštva v Unionu (Ljudskem domu) ob 9. dopoldne. Pridite prav vse, ki se zanimате za naše gibanje! Zberite se ob pol 9. v Ljudskem domu, da gremo skupno k zborovanju.

d Odborova seja DPD danes ob 13. Točna udeležba.

d Jedilni listki za hrano ob času zborovanja se bodo izdajali danes, v sredo od 6 do 7 popoldne v Akademskem domu. Pozneje se bodo izdajali v menzi. Kdor hoče jesti, se mora en dan prej prijaviti. Na poznejše prijave se bo le po možnosti oziralo. — Predsednik.

Orlovski vestnik.

Rogatec. Dne 17. avgusta se vrši v Rogatecu tabor orlovskega odseka v Rogatecu, ki kateremu se vsa orlovska društva in somišljeniki najviljudneje vabijo. Železniške zveze zelo ugodne. Prihod udeležnikov z jutranjim vlakom ob pol 10., odhod z večernim vlakom ob 18. uri. Prosimo, da sosednja društva naznanjeno prireditve upoštevajo. Odbor.

Sociaini vestnik.

s Izseljevanje iz Jugoslavije v mesecu maju 1924. Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja: V mesecu maju t. l. se je iz naše kraljevine izselilo vsega 2216 oseb, in sicer 1324 moških in 892 žensk. Po pokrajinah odpade: na Vojvodino 1352 oseb (721 moških in 450 žensk), Hrvatsko in Slavonijo 508 (337 m., 171 ž.), Dalmacijo 144 (104 m., 40 ž.), Slovenijo 80 (73 m., 7 ž.), Srbijo 66 (53 m., 13 ž.), Bosno in Hercegovino 55 (31 m., 24 ž.), Črno goro 11 (5 m., 6 ž.). Po poklicu je bilo 54 kvalificiranih in 94 nekvalificiranih delavcev, 1229 poljedelcev, 26 svobodnih poklicev in 813 otrok in starcev brez lastnega pridobitnega poklica. Po dobi je bilo nad 50 let starih 96 oseb, od 31 do 50 let 638, od 18 do 30 let 633, od 18 let 849. Po deželah vseljenja odpade na Brazilijo 1401, Argentino 352, Kanado 279, Zedinjene države S. A. 156, ostale ameriške dežele 17 in Chile 11. Kakor v prešli meseci je bila tudi večina majskih izseljencev namenjena v Brazilijo, Argentino in Kanado; to so v prvi vrsti skupine sezonskih delavcev (poljskih in gozdni). Poleg skupnega števila naših izseljencev je odpotovalo v istem mesecu iz naše kraljevine v prekmorske kraje 516 tujih državljanov, in to 308 Poljakov, 148 državljanov Zedinjenih držav, 46 Rusov, 4 Braziljanci, 3 Madžari, 2 Kanadca, 1 Čehoslovak, 1 Albaneec, 1 Rumun, 1 Italijan in 1 Čilenec.

Naznanila.

»Društvo za raziskavanje podzemskih jame« ima svoj občni zbor, dne 29. julija t. l., popoldne ob 5. (17.) uri v deželnem muzeju.

Po svetu.

— 70 letni novomašnik. Passavski škof je te dni posvetil v mašnika 70letnega gimnazijskega rektorja iz Eichstätt — dr. Sebastiana Engelta. Novomašnik se je bil v mladosti posvetil vojaškemu poklicu, kot nadporočnik pa se je poslovil iz armade in postal profesor. Pred dvema leti mu je umrla soproga, s katero je živel v izredno srečnem zakonui; imela sta veliko otrok, ki so sedaj že vsi samostojni. Po ženini smrti se je dr. Engelt posvetil bogoslovni nauki in postal sedaj mašnik.

— Strašen čin obupane matere. Dne 21. t. m. okolu poldne je prišla na Weinödtlski most v Gradcu neka ženska s tremi otročiči. Predno je mogel kdo posredovati, je žena v velikem loku zmetala vse tri otroke v Muro in nato skočila še sama v reko. Vsi otroci so utonili, ženino truplo je pa voda zanesla v pijo-nirske naprave, odkoder so ženo po silnem trudu onesveščeno rešili. Nesrečnica je 30 letna Ivana Strompfel. Otroci so bili stari eden 2 meseca, drugi dve leti in tretji štiri leta. Ženo so pognale v obup nesrečne družinske razmere.

— 100letnica nemške naselitve v Brazilijo. Letos poteka 100 let, odkar so prišli v Brazilijo prvi nemški naseljenci. Bilo je to l. 1824, ko je bila Evropa po Napoleonovih vojnah temeljito izčrpana. Tekom desetletij je nemška naselbina tako narasla, da štejejo danes Nemci v Braziliji 700 do 800 tisoč duš. Največ jih je v državi Rio Grande do Sul — namreč 500.000 oseb ali približno četrtino vsega prebivalstva. Imajo tudi nekaj čisto nemških mest, n. pr. Blumenau v S. Catharini, Neu Freiburg v S. Paulo. Nemški naseljenci so si ohranili večinoma jezik in običaje, to pa po zaslugi nemških šol, ki si jih sami vzdrževali, in pa vere, ki so ji ostali strogo zvesti tako katoličani kakor protestanti.

Gospodarstvo.

Parliška vinska konferenca.

Po inicijativi francoske vlade se je vršila nedavno v Parizu konferenca držav, ki izvažajo vino. Na tej konferenci so bile zastopane Francija, Španija, Grška, Italija in Portugalska.

Program konference je obsegal sledeče točke:

1. Katere mere naj se podvzamejo za razširjanje vina, posebno z ozirom na tendenco popolne alkoholne prepovedi v nekaterih državah, kajti vino, uživano v zmernih množinah ni škodljivo.
2. Revidirajo naj se določbe, ki urejajo vinsko trgovino v interesiranih državah, kar se tiče čistine, potem izkaza o izvoru vina itd.
3. Ustanovi naj se mednarodni institut za vino, ki naj dela na realizaciji preje omenjenih točk in ki naj zagotavlja konzumentom, da dobivajo vina z vsemi garancijami, ki jih dajejo produkcijske države.

Konferenca je pozvala vse države, ki producirajo vino, da se naj pridružijo mednarodnemu institutu za vino.

Ze je izdelan pravilnik za mednarodni institut za vino, iz katerega posnemamo najvažnejša določila.

V institutu naj bi bile zastopane vse države s svojimi delegati, ki tvorijo skupaj stalen komite, iz katerega se voli predsedstvo. Seje instituta naj bi se vršile dvakrat letno (januarja in junija). Delokrog instituta obsega:

1. Študij in objavljanje izsledkov o blagodejnem učinkovanju vina.
2. Znanstveni poskusi o higijenični vrednosti vina in njegovih vplivov.
3. Pobijanje alkoholizma.
4. Objavljanje carinskih postavk na vino v posameznih državah.
5. Varstvo vinogradniških interesov.
6. Proučevanje tržnih razmer v posameznih državah. Poleg tega naj institut predloži posameznim državam zakonske projekte, ki naj garantirajo originalno imenovanje vinskih vrst, potem čistost in nepokvarjenost produktov, kontrolo vinske trgovine, detajlne prodaje in uničenje tihotapstva ter nezakonite konkurence.

Vprašanja pa, ki se tičejo mer, podvzetih od kake države, v varstvo produkcije vina, ne spadajo v kompetenco instituta.

Ker je tudi naša država zainteresirana pri vseh teh omenjenih vprašanjih v veliki meri, je želeli in zahtevati, da se tudi naša država priključi temu institutu s svojimi delegati.

Nekaj o rižu.

(Dalje.)

Produkcija riža na Madagaskarju. V primeri z rezultati produkcije riža v Indokini, so oni na Madagaskarju zelo majhni. Zboljšanje je uspelo šele v zadnjih letih in se utrla pot energičnemu evropskemu kolonistu, ki ima dovolj poguma in potrpežljivosti.

Na afriškem kontinentu je domačina glavna hrana: banana, kaša in manioka. V nekaterih francoskih kolonijah, posebno v Sudanu, je v uporabi tudi riž, ki tvori na Madagaskarju glavno hrano. Pred vojno, ko so bile riževske kulture na Madagaskarju v zelo slabem stanju, so morali Francozi uvažati tja riž iz drugih svojih kolonij. Takoj po vojni pa so se razmere zboljšale, produkcija ni samo zadoščala za kritje lastne potrebe, pričelo se je riž tudi izvažati in cenijo letošnje izvozno kvoto že na 60.000 ton.

Primitivnemu načinu čiščenja riža po domačinu je napravil konec moderni, tehnično

izpopolnjeni obrat. Življenske razmere na otoku so prav dobre. Cena riža izborne kvalitete na Madagaskarju je nižja od one v Bengaliji in Indokini. Najboljša vrsta »varilac« je povsem podobna znamenitemu ameriškemu rižu »karolinac«. Pravijo celo, da Amerikanci to vrsto prav radi pokupijo, ji vzamejo lepo in čistilno ime in prekrščeno zopet spravijo v promet. Na Madagaskarju je kultura in trgovina z rižem še v povojih. Ker je pa otok bogat na naravnih zakladih, ni nikake ovire, da se razmere zboljšajo. Produkcija, kot je ona v Indokini, se sicer ne bo mogla doseči, pač pa bo pripomogel pridelek na Madagaskarju k svetovni supremaciji, na katero deluje Francija v rižu z vsemi silami.

Produkcija kolonije je bila do 1. 1905 vedno pasivna. Poleg drugih držav je uvažala na otok Francija letno 1500 ton riža. Od tega časa pa pridelek ni kril samo domače potrebe, pričel se je riž tudi izvažati. V letih 1905 do 1917 je bil izvoz neenakomeren. Največji kvantum po 31.143 ton se je eksportiral v 1. 1916. Po vojni od 1. 1919. pa so se izvozile sledeče količine: 1. 1919 20.000 ton, 1. 1920 33.000 ton, 1. 1921 13.000 ton, 1. 1922 26.000 ton, 1. 1923 53.000 ton. Posejana površina bo skoraj dosegla 500.000 ha.

Glavni centri riževske kulture na Madagaskarju so: na severni strani otoka: Marontsetra, močvirja jezera Alaotra in Imerima. Na severozapadu vsa pokrajina Mayunga in Marovay, na jugovzhodu Betsileo in Farafangana.

Riž sejejo po močvirjih in višinah. Razven nekaterih krajev, ki žanjejo vsakih 8 do 10 mesecev, se pridelava letno samo ena žetev.

Pri narodih, katerim je riž glavna hrana, razsaja nevarna bolezen »beri-beri«; pripisujejo jo enostranski prehrani z rižem. Na tej bolezni je obbolelo za časa rusko-japonske vojne 80.000 japonskih vojakov. Najpogostejše nastopa v Indokini po vojašnicah, ječah in riževih farmah. Domačini na Madagaskarju uživajo kot prohibitivno sredstvo mesto oluščene riža samo neoluščen — rdeč riž »varinac«. — Evropejci, ki zavziva raznovrstno, kalorično bogatejšo hrano, se »beri-beri« ne loti.

Kultura riža je v mnogih pokrajinah Madagaskarja zelo primitivna. Oranje nadomestijo voli s poteptanjem. Sploh si domačini z obdelovanjem in sejanjem ne delajo posebnih skrbi. Plevel, ki zraste po njem, požgejo in takoj na to pogorjčje posejejo. Tako po nižinskih močvirjih. Na višinskih poljih je obdelovanje in namakanje mnogo težavnejše. Polja bi obrodila bolje, če bi bilo delo smotnejše. Evropski naseljenci — veleposelniki na zahodu in francosko ministrstvo za trgovino in obrt, so podvzeli vse mere, da se riževa polja na Madagaskarju zboljšajo.

Obdelovanje zemelj je predvsem v rokah domačinov. Evropejec se zadovoljuje z zbiranjem in luščenjem pridelka v luščilnicah, katerih moderni stroj in število je veliko hitreje napredovalo, kot v kolonijah Indokine.

Beli riž iz Madagaskarja notira v Havru in Marseille po 90—100 frs za 100 kg.

Tretja francoska kolonija, ki konzumira in producira riž, je francoska zahodna Afrika, kjer v 1. 1909—1914—1923 produkcija ni zadoščala ter so jo morali kriti z uvozom. Uvozilo se je 1. 1909 24.777 ton riža, ki so ga sledeče razdelili: Senegal 17.130 ton, Guineja 1.466 ton, Cote d'Ivoire 2241, Dahomey 308 ton, francoski Sudan in Niger 181 ton.

Uvoz 1. 1914 53.369 ton. Razdelitev: Senegal 49.222 ton, Guineja 1466 ton, Cote d'Ivoire

1996 ton, Dahomey 308 ton, franc. Sudan in Niger 383 ton.

Leta 1923 je uvoz riža padel že na 17.927 ton. Razdelitev: Senegal 15.234 ton, Guineja 300 ton, Cote d'Ivoire 1900 ton, Dahomey 492, franc. Sudan in Niger samo 75 kg.

Na podlagi »Revue de l'Afrique Française«, iz katere smo si posodili to statistiko, lahko zaključujemo, da pričanja franc. zapadna Afrika že producirati ono, kar porabi zase. Riževske pokrajine so tu relativno zelo malo številne. Guineja in Senegalija sta predvsem poklicani, da zalagata v bodoče vso francosko zapadno Afriko. Francija je dala domačinom na razpolago za racionalno obdelovanje vsa sredstva: poljedelske stroje, gospodarska in stanovanjska poslopja itd. Po tej melioraciji obdelovanja zemlje s plugom, je posejana površina, ki je znašala pred vojno samo 23 ha, skočila takoj na 825 ha. Brez pluga obdelana zemlja v tej številki ni všteta.

Francoska Guineja je izvažala v sosednje kolonije v 1. 1912—1923 precejšnje množine riža. L. 1923 je znašal izvoz v prvem semestru 3.250 ton.

Ob koncu našega članka o produkciji riža, naj nam bo dovoljeno omeniti še njegovo raznovrstno uporabo, katere največji del je pač v ljudski prehrani. Kot važno surovino ga najdemo v destilerijah, tovarnah za škrob in varilnicah; med svetovno vojno je našel svojo pot tudi v pekarni kot močnat nadomestek.

Riž tvori hranilno bazo za polovico vsega Sloveštva. Narodni zapada — domačini —, ki niso posebni dobrojedci, uživajo kuhan riž brez drugih pridatkov, začimb, ker je tudi tak izredno redilen.

Primerjalna analiza med 1000 g krompirja in 1000 g riža nam kaže velikanske difference: (1. v 1000 g krompirja — 2. v 1000 g riža): vode 779 g — 125.80 g, dušičnatih snovi 18.30 g — 78.50, škroba, dekstrina, sladkorja 183.40 g — 771.70 g, celuloze 6.90 g — 5.10 g, pepela in organskih snovi 10.90 g — 10.10 g, drugih 1.50 g — 8.80.

Razlika hranilnih snovi v rižu znaša pri isti količini 860 g, pri krompirju samo 203 g.

Sledeča primerjalna tabela nam kaže redilno vrednost raznih živil v primeri z rižem: 100 gramov riža, ki vsebuje 346 hranilnih kalorij je vredno toliko kot: 46 g surovega masla, 71 g čokolade, 87 g sladkorja, 96 g švicarskega sira, 98 g makaronov, 10 g leče, 120 g svinjske hrbtne pečenke, 121 g ovčje hrbtne pečenke, 125 g suhih fig, 127 g datljev, 135 belega kruha, 126 g posušenih marelic, 185 g goveje križne pečenke, 207 g kostanja, 228 g jajc (4 mala ali tri velika), 450 g mastnih slanikov, 500 g krompirja, 539 g mleka (pol litra), 614 gramov rdečega vina, 675 jabolk, 1290 g špinatne.

Novosadska borza. Nova pšenica avgust, september kasa duplikat Din 340—350, stara pšenica Din 340—350, koruza Din 255—260, oves Din 290—300, moka bazis nulerca Din 510—550, otrobi Din 200—205.

Sejmsko poročilo. Maribor, dne 18. julija. Na svinjski sejmu dne 18. julija 1924 se je pripeljalo 120 svinj, 2 ovci in 1 koza. Cene so bile sledeče: mladi prašiči: 5—6 tednov stari komad Din 200—225, 7—9 250—300, 3—4 mesce 400—700, 5—7 750—900, 8—10 1000—1150, 1 leto 1500—1850, 1 kg žive teže 15—17.50, 1 kg mrtve teže 20—23.75, koze, komad 225 do 250, ovce komad 250 Din.

g Poravnave. Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Ivana Kočevarja, trgovca z vinom v Ljubljani. Poravnalno postopanje zoper trvdco Franc Kotnik in drug družba z o. z. na Glincah pri Viču je ustavljeno, ker

se ni dosegla večina, predpisana za poravnavo.

g Likvidacija. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v St. Petru pri Novem mestu, r. z. z o. z. se je razdružila in prišla v likvidacijo.

g Vpisi v trgovski register. Vpisale so se nastopne firme: A. Westen, delniška družba v Celju; Fabiani & Jurjovec, trgovina z manufakturinim blagom, Ljubljana; »Tornamide« Plaper & Co., tvornica tint in štampiljskih barv, agentura in komisija, Ljubljana; Medič-Zankl, tovarna olja, lakov in barv, družba z o. z., podružnica Maribor; »Zorac«, tvornica konfekcije, družba z o. z. Maribor; Slovenska knjigarna, družba z o. z. Murska Sobota; izbrisača pa se je: Mlekarna in trgovina z mesnim blagom Anton Vajdič in drug, Ptuj.

g Vpisi v zadrugi register. Vpisali sta se nastopni zadrugi: Ljubljanska posojilnica r. z. z o. z., Ljubljana; Delavsko-kmečka hranilnica in posojilnica za mežiško dolino, r. z. z o. z.

g Pridelek krompirja v naši državi. Po službenih podatkih poljedelskega ministra bo letošnji pridelek krompirja večji kakor lanski. Računa se, da se bo od letošnjega, domačega pridelka izvozilo okoli 1200 vagonov, od tega samo iz Slovenije ca 500 vagonov.

g Ogrske reparacijske dobave naši državi. V preteklem letu je dobavila ogrska naši državi iz pečujskih rudnikov na račun reparacij 249.344 ton črnega premoga in 13.458 ton lignita.

g Delež Jugoslavije v tržaškem pristaniškem prometu. Leta 1922. je znašal tržaški pristaniški promet 1 milijon 850.100 ton. Pri njem je bila udeležena Italija s 989.500 tonami, Jugoslavija s 368.700 tonami, Avstrija s 307.900 tonami in Češkoslovaška s 116 tisoč 300 tonami. V letu 1923. pa se je povzpela promet na višino 2 milijona 287.800 ton. Na prvem mestu je stala še vedno Italija (876.900 ton ali 103.600 ton manj kot v letu 1922.). Na drugo mesto je stopila Avstrija (472.400 ton ali 164.500 ton več kot v 1. 1922.). Jugoslavija je bila petinsajeta iz drugega mesta na tretje (434.700 ton ali 71.000 ton več kot v 1. 1922.). Četrto mesto si je obdržala češkoslovaška s 318.500 tonami ali 202.200 ton več kot v 1. 1922.

g Izvoz italijanskih vin. Ker je bil lanski pridelek vina v Italiji velik (52 milijonov hl), se je izvoz vina znatno razmahnil. Italijani se resno trudijo, da si s popraviljem kvalitete in s tipiziranjem pridobijo inozemska tržišča. Tako so si italijanska vina začela osvajati trg v Avstriji in Češkoslovaški. V prvih treh mesecih t. l. so izvozili 515.000 hl vina napram 134.000 hl v istem razdobju lanskega leta.

g Vinska trgatav v Grčiji. Letošnja vinska trgatav v Grčiji bo boljša od lanske. Lani je znašal pridelek vina 1.940.000 met. stotov, leta 1922 pa ca 2 milijona met. stotov.

Pariška olimpijada.

TELOVADNE TEKME.

(Poroča A. D.)

Pariz, dne 19. julija 1924.

Dne 17. julija so se pričele telovadne tekme na pariški olimpijadi. Vršile so se na stadionu v Colombes, mogočni in lepi stavbi nedaleč od Pariza. K tekam se je priglasilo devet držav, kojim je žreb določil sledeči vrstni red: 1. Jugoslavija, 2. Amerika, 3. Anglija, 4. Finlandija, 5. Italija, 6. Švica, 7. Češkoslovaška, 8. Francija, 9. Luksemburška. Tekme vsebujejo sledeča orodja: drog, bradlja, krogi in konj (po eno obvezno in poljubno vajo) ter skok čez konja na vzdolž, skok čez konja na šir ter plezanje po vrvi. Dobri del prvega dne so izpolnili Slovenci, Amerikanci, Angleži in

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

15

»Toda Lora, ti menda vendar — vendar ne boš — in s poštnim asistentom — on stanuje v mestu — in za tebe ni mesto —«

»Zame je mesto! Tam je lepo! Tam imajo lepo obleko in električni zvonec.«

»In z gozdarskim vajencem — če ga kdaj ustrele divji lovei —«

»Lora, meni se zdi, kot bi me samo vlekla. Kajne, drugih, Heiberjevega Emila, Zimmerjevega Karla, Bernarda Jaschkejevega — teh vseh ne vzameš?«

»Vseh teh ne vzamem!« pravi Lora.

Robert pušči konje, da gredo počasi. Vesel je razgovor, pa tudi on čuti v srcu lahno grenkobo.

Bertold tiho joka.

»Ko mi vendar — vendar ne bi bilo treba iti k vojakom —« stoka strastno.

Lora zapoje napev nekega plesa. Nato naglo vpraša:

»Winter, čujte: Vi ste bili tudi vojak. Slišala sem, če bi morali iti v vojsko in je slabo vreme, da ni vojske. Je to res?«

»Da, res! To je vedno tako! Najprej gledajo natančno na barometer.«

Ko bi moral Bertold na postaji vstopiti, je začel še enkrat jokati.

»Ali me ne bi — ne bi vsaj poljubila?« pravi ihte.

»Z Bogom za kralja in domovino!« pravi in ga cmokne na usta.

Kot divji je mahal z rutico, dokler ni

izginil vlak. Tudi ona je mahala, ko je pa odšel, je rekla:

»To ti je eden! Predragi dom, le brez skrbi! Neumen je lahko kdo, če že ne more tega pustiti, tuliti pa ne sme! To je — to je žalostno! Če bo mrzlo, mu bodo morali prišiti volnene uhlje na čelado.«

Winterju je ugajala, ko je tako norčavo zvižala obraz. Jezna je bila videti. Zdrava ženska narava, ki se je upirala moški mehkužnosti, ji je pristojala.

Nato je šel z njo skozi mesto. Pokazala mu je vse trgovine, v katerih bo imel morda sam kdaj kaj opravka, nakupila potrebnih reči in mu dala nositi pletenico.

Slednjič pravi: »Pojdite, Winter, zdaj Vam bom dala nekaj priboljška!«

Malo ga je bilo sram, pa je le šel z njo. Peljala ga je v zajutrkovalnico in naročila zanj dve goriki klobasi in zase dve in za vsakega vrček piva. Plačala je, gledala desetico, ki ji je ostala v roki, in rekla prijazno:

»Za to Vam bom kupila še dve cigari. To je moj denar. Dve marki mesečno! Mnogo ni to. Teta je strašno skopa. Stric mi večkrat kaj odrine in to je dobro, ker se mnogo potrebuje. Četrta leta sem morala hraniti, da sem si kupila pripravo za žganje, las. In z araniemburškim peščenim milom se tudi ne bom umivala.«

Da, krasna je bila tistega dne. In krasna je vsak dan. Pri vsem trpljenju dneva tolaži Roberta vedno misel, da bo mogel opoldne ali zvečer nekaj minut z njo kramljati.

Novi ptiči lete proti jugu.

Orji, ubogi kmet, orji! Na vsem tem

polju ne raste zate nič. Pomagati smeš in gledati, kako uspeva sadež, in ko bo drug žel, narediti vesel obraz. —

»To ti je pogled! Brazde so kot bi jih potegnili z vrvice.«

Robert ustavi konje in izpusti plug, da pade v brazdo. Gottlieb Peuker stoji pred njim in si mane roke.

»Moram reči, Robert, kmet pa ste! To je nekaj! Drugačen dečko ste kot Bertold.«

Robert je razveselila pohvala starega hlapca.

»Odvadil sem se že zelo delat!« pravi.

»Če se kdo ne ukvarja s tem leta in leta, pozabi mnogo. In v začetku gre težko.«

Pridite, Robert, počijte malo! Lora je pravkar prinesla kave!

»Gospodična Lora?« vpraša ves srečen.

»Da, Lora! Pridite!«

Kaj vedo vsi siti in leni, kaj vedo vsi ubogi na deželi, ki jih utrjuje delo v hiši, kakšno veselje je to, potolažiti si lakoto zunaj na polju! Vse kuhinjske in kletarske umetnosti ne morejo dati njihovemu grlu tistega užitka. Kmetijski hlapci, ki imajo zdravo hrano, so naj srečnejši sladkosnedci v deželi.

Zopet lepa jesenska slika.

Ob robu njive, ob kateri se vije cesta, sede Gottlieb, Robert, Lora in Peterček.

Dekle in hlapci sede na strani. Ne marajo sedeti pri teh. Pokazati hočejo, da so oni tam kaj boljši, in mislijo, da so prevzetni, pa so vendar veseli, da niso pri njih, da jih ne motijo pri njihovih neslanostih. Tako je povsod. Suroveži se umikajo pred boljšimi, zmerjajo jih, da so ošabni, pa so

srečni, če so sami.

Peterček je nanosil kup krompirjevice. Gottlieb užge žveplenko ob trdih usnjatih hlačah in zapali kres.

Tako leže srečno ob poti v kratki rjavi jesenski travi. Lora prinese debele kose kruha in da vsakemu kave. Ogenj prasketa tiho svojo pravilčno pesem in gleda z žarečimi očmi iz visokega grička suhega zelišča.

Lora, otrok zdravja, je dobre volje kot navadno. Čez nekaj časa odpošlje Peterčka in potegne iz žepa pismo, ki ga pokaže Gottliebu in Robertu.

»Bertold je pisal,« pravi. »Vama bom prebrala.«

»Draga Lora, tukaj je zelo slabo. Podčastnik mi je pri oblačenju tako zagnal čelado na glavo, da me boli. Zelo se mi toži po domu. Tudi čevlji so mi majhni. Krawutschke II v moji sobi je prav hudoben človek. Klobase so mi že vse drugi pojedli. Krawutschke II sam mi je vzel tri. Spim pod stropom. Drugi me nikdar ne puste gor in me vedno zelo tepejo. Draga Lora, zelo hudo mi je po Tebi in po materi. Robertu Winterju se dobro godi. On je doma, jaz pa z doma. Gotovo ne bom zdržal, ampak pri vojaki umrl. Krawutschke II pravi, da bom pri manevrih poginil. Draga Lora, srčno te prosim, ne jemlji pomožnega učitelja in poštenega asistenta in gozdnega vajenca ali drugih, ker sem zelo nesrečen. Če Krawutschke odsluži svoje leto in oddide, bo pač bolje. Pa ne bom zdržal. Ti mi pa ostani zvesta.

Srčne pozdrave od tvojeja

Bertolda.«

Finci s tekami na drogu in bradlji. Dasi-
ravno so bili slovenski Sokoli boljši kot ostali
navedeni narodi (Amerikanci, Angleži in Fin-
ci), vendar se niti o eni izmed teh vrst ne
more reči, da bi bila resna in sposobna tek-
movalna vrsta za olimpijado. Pripomniti pa
moram takoj, da govorim to o vrstah, ker
istočasno popolnoma objektivno priznavam, da
ima slovenska sokolska vrsta enega prav do-
brega telovadca, ki je res kos tekmovalnim
vajam in je tudi častno rešil svojo nalogo.
Vseh drugih sedem telovadcev pa ne morem
— sine ira et studio — vzeti za resne tek-
movalce, ne glede na to, da so nekateri na
posameznih orodjih povzdignili nad svoj nizki
niveau. Šele pozno popoldne prvega dne so
pristopili Italijani in Švicarji k tekmam na
drogu. Tu se je pričela šele prava telovadna
olimpijada in vsak opazovalec je imel v res-
nici lep užitek: enakomerno izvajanje cele
vrste, finesa in eleganca gibov, krasna vezava,
posebno pa eksaktnost, na kratko višek telo-
vadne umetnosti. Ne glede na to, da se je ka-
kemu Italijanu in Švicarju pri enem od dveh
težkih gibov ponesrečila vaja, so pri poprav-
i vsi telovadci izvedli vajo brez napake in je
bil tako viden rezultat sposobnosti in resne-
ga traininga tekmovalcev. Pokazala sta se ta-
ko dva resna kandidata za prvenstvo in vse
pričakuje nestrpnost drugih dveh konkurentov,
to je Čehov in Francozov.

Drugi dan — v petek — nastopijo najprvo
Čehi. Vodi jih sam načelnik ČOS Vaniček.
Toda — o smola ali kaj — takoj po obvezni
vaji na drogu, splošno razočaranje, veselje pa
pri italijanski in švicarski koloniji. Izvedba
vaji, ne smem reči, da bi bila ravno slaba,
vendar daleč zaostajajo za Italijani in Švicar-
ji. Na bradlji so boljši, pri poljubnih vajah
nekateri celo zelo dobri, vendar splošno ne
dosegajo Italijanov in Švicarjev. Nesrečen slu-
čaj je hotel, da se je pri poljubnih vajah na
bradlji poškodoval en tekmovalec, nakar so
Čehi odstopili od tekem vrst, ne da bi pri-
vzeli namesto njega namestnika, katere so
imeli seboj. Radi tega je vsa strokovnjaška
javnost, ki je prisostvovala tekmam, samo še
čakala, kako se izkaže francoska vrsta. Splo-

šno je francoska vrsta enaka švicarski in ita-
lijanski. In takoj na prvi pogled je pri vajah
na drogu in bradlji vidno, da bodo tem trem
narodom določili prva tri mesta ali skoki in
plezanje, ali pa celo izredno srečen, bodisi
nesrečen slučaj. Kot posebnost moram po-
vdariti, da niso bili Švicarji tako dobri na
krogih kot na drugih orodjih (to eno je nam-
reč ni udomačeno v Švici), izredno dobri pa
na konju. Po pravici ali krivici se hudeje nek
Francoz zraven mene, češ da to ni več člo-
vek, ampak automat, ki meče noge pol metra
nad konjem. Pri Francozih me je pa frapirala
njihova enakomernost cele vrste, kot bi bila
vsa osmerica bratje ne glede na to, da so bili
iz raznih zvez in je bila francoska katoliška
telovadna zveza zastopana s dvema tekmoval-
cema in enim namestnikom.

Preostajajo še skoki in plezanje. Tu na-
zaduje Švica, napreduje Francija. Splošno raz-
očaranje, ker so vsi pričakovali, da se Švi-
carji dobro odrežejo pri skokih vsled popu-
larnosti skokov pri njihovi splošni telesni
vzgoji. Italijani seveda, kot mačke, vedno
spredaj, oni vidno vodijo tekme.

Naj pripomnim še o drugih narodih v
ostalih tekmovalnih panogah. Slovenci v sko-
kih srednji, na konju v obvezni in poljubni
vaji izredno slabi. Na njih smo opazili pobi-
lost in potrlost. Amerikanci, Angleži in Fin-
ci vedno enaki. O Luksemburžanih tukaj ne
morem govoriti, ker si niti misliti nisem mo-
gel, da se taki neizvežbani telovadci upajo
na olimpijski forum.

Facit cele tekme je po mojem sledeči:
Italija brezdvomno prva, Švicarji in Francozi
se bodo tepli za drugo in tretje mesto, četrto
mesto bi dobila Češka, ako ne bi odstopila od
tekem, potem velik prepad, zatem pridejo slo-
venski Sokoli, Amerika in Angleži, zatem zo-
pet prepad in Finci in zadaj capljajo (dobe-
sedno!) Luksemburžani.

Sodijo pri vsakem orodju za vse vrste eni
in isti trije sodniki. Pri enem od orodij so-
dijo na primer 1 Čeh, 1 Slovenec in 1 Ame-
rikaneec, ki ne zna nobenega drugega jezika
kot angleško. Ako bi bilo to pri skoku ali

plezanju, bi še zatisnil eno oko, toda to se je
zgodilo pri obveznih vajah na konju.

Paris, dne 20. julija 1924.

V nedeljo, dne 20. julija so se objavili
rezultati ter razdelila odlikovanja prvem trem
zmagovalnim vrstam (Italija, Francija, Švica)
ter posameznim zmagovalcem. Do razglasitve
sem bil prepričan, da pride Švica na drugo
mesto.

Nikakor se pa ne moremo zadovoljiti z
uspehom slovenske sokolske vrste, kajti ona
je dobila četrto mesto in če bi se Čehi ne
odrekli tekmi vrst, bi bili peti. Kajti na pred-
lanski mednarodni tekmi so dosegli drugo
mesto ter so zaostali v številu točk prav malo
za Čehi. In če pomislimo, da imamo v Slo-
veniji še nekaj telovadcev, ki bi se brez dvo-
ma bolje odrezali na olimpijadi kot Sokoli,
nikakor ne moremo biti na ta uspeh ponosni.
Čudno se nam zdi, da se morejo tudi taki te-
lovadci udeležiti mednarodne tekme, ki vaj
ne obvladajo.

NASTOP NARODOV.

Popoldne ob 3 so nastopili razni narodi
in zmagovalci na posameznih orodjih. Zmago-
valci nam niso pokazali tistega, kar smo vi-
deli pri njih pri tekmi — bodisi vsled utru-
jenosti, bodisi vsled indisponiranosti. Krasno
so izvajali dolge proste vaje mladeniči iz
Danske. Vaje so obsegale najrazličnejše gibe
— tako tudi ročno stojo, katero so skoraj vsi
sigurno držali. Pri vajah smo opazili, da po-
lagajo največjo pozornost na hrbtnico, kar
so nam posebno potrdili njihovi skoki čez ko-
zo, konja itd. Krasni so bili njihovi premeti
naprej in nazaj z dotiko in brez dotike rok
na tla. Francozi so nastopili s prostimi vajami
— ne težkimi —, katere so dobro izvajali.

Simultane vaje na bradljah niso bile po-
vsem enotne. Skupina nam je ugajala. Isto-
časno so nastopile tudi francoske telovadki-
nje v višnjevih oblekah. Njihov nastop in iz-
vajanje je bilo slabo in dolgočasno. Krasen
je bil nastop Švicarjev. Redovne in proste va-
je so izvajali kot en mož. Višek umetnosti so

pokazali s simultanimi vajami na šestih brad-
ljah, drogovi in konjih. Razmeroma težke
vaje so izvajali skoraj brez napake. Najbolj
so nam ugajale vaje na drogovi, za katere so
želi Švicarji zasluženo priznanje. Po nastopu
je bila defilacija pred glavno tribuno. S tem
so se končale telovadne tekme in nastop.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk pot-
plati in petami. Prednosti proti kožnim
potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevl-
jev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

« Zahtevajte edino le »Palma«.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometriška višina 736 mm.

Čas opa- zovanja	Baro- meter v mm	Termo- meter v C	Barom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
21. 7. 21 h	737.0	23.7	1.0	jasno j. vzh.	—
22. 7. 7 h	737.2	20.7	1.2	megla —	—
22. 7. 14 h	734.9	26.8	2.3	jasno zah.	—

Vežnja se priporoča za
reženje na perilo, monogram-
e in azuriranje, lepo, tr-
pežno; cene zmerne. Pripo-
roča se tudi gospem na do-
teli. **MARIJA VELKAVRH**,
vežnja, Kolodvorska ul. 11,
druga hiša, II. nadst. 4161

Dobra **KUHARICA** išče me-
sta pri boljši rodbini ali kot
samostoj. gospodinja, najraje
v Ljublj. Nastop po dogovoru.
Naslov v upravi pod št. 4138.

Trgovska VAJENKA
v starosti od 14. leta naprej,
poštenih staršev, s primerno
šolsko izobrazbo, se sprejme
v trgovino na deželi proti
polni oskrbi. — Ponudbe na
upravo lista pod šifro »PO-
STENOST« št. 4130.

PRVEGA STROJNIKA

ki je več montaže Fran-
cisovih turbin, genera-
torjev, transformatorjev,
daljnovodov visoke na-
petosti in motorjev, išče
za centralo v Zireh ing.
A. ŠTEBI, Ljubljana, Du-
najska cesta 1, IV. nad.

Prodaj nov »INDIAN
SCOUT« **MOTOCIKL 7/5**
HP. radi bolezni. Naslov v
upravi lista pod št. 4152.

šivalni **STROJ** z znamko
Singer, boljši vrste, prodam.
Naslov v upravi pod št. 4150.

Fotografski **APARAT** z
veseli priključniki, prodam.
Naslov v upravi pod št. 4162.

DALJNOGLED boljši vrste
kupi Podružnica Slov. Plan.
Društva v Kranju. 4129

6 novih gostilniških **MIZ** in
druge predmete prodaja Josip
Pogačar, Radomlje 5. 4143

HISO z vrtom prodam tik
postaje v okolici Ljubljane.
Naslov v upravi pod št. 4144

Kupim ali vzamem v najem
pekarijo, gostilno ali samo
pekarijo. — **SLIVAR, LJU-
TOMER.** 4081

VOZ

zapravljenček in voz za laž-
jo vožnjo takoj kupim. Po-
nudbe na upravo pod »Voze«.

NAJCENEJŠA REKLAMA
so oglaš v »Slovenču«.

Elektrotehn. podjetje
Alojzij Arhar in drug
Sp. šiška, Sv. Jerneja cesta
47, prevzema vsa elektro-
tehnična dela, gradnje manj-
ših elektrotehničnih daljno-
vodov in instalacij po naj-
nižjih cenah. Točna po-
strežba! 3917

TRBOVELJSKI PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«,
Kralja Petra trg 8. — Plačilo
tudi na obroke. Tel. št. 220.

TRGOVINA

z mešanim blagom z opravo
vred se odda pod zelo ugod-
nimi pogoji. Dobro sortirana
zaloga znaša krog 100.000
dinarjev. Mesečni promet
25.000 Din. Plačilni pogoji:
En del takoj, drugo proti
obrestovanju na obroke. —
Ponudbe na upr. Slovenca
pod »Poštenje« št. 4077.

Suha drva

odrezke od parket, bukova
in hrastova, prodaja po zni-
žani ceni. Pri odjemu vsaj
enega voza dostavim iste na
dom. — **Ivan Šiška**, tovarna
parket in parna žaga, Ljub-
ljana, Metelkova ulica št. 4.

Kupuje tudi

vsako množino hrastovih in
bukovih hlodov za žago po
najvišjih dnevnih cenah. —
Ponudbe z oznabo cene,
kvalitete in množine franko
vagon. 4062

PRIJAZEN DOM

podoben **VILL**, poceni na-
prodaj blizu tramvaja, pro-
metna cesta, peljana trgo-
vina, velik vrt. Stanovanje
tako. — **Milkožič**, Moste 79.

IZLOŽBENA OKNA

4 komadi, kompletni, z že-
lezni in steklom 8 mm
deb., velikost svetlobe 200
do 200 cm, se po ugodni ceni
prod. — **PARNI STROJ S**
KOTLOM P. H. 18 se za-
radi elektrifikacije za ceno
15.000 Din prod. **Ivan Cer-
ne**, št. Vid nad Ljubljano.

Mala kmetija

na kateri se redi dve glavi
živine, napredaj v Mošnjah
št. 33. — Ceno pove **IVAN**
REMČ, Mošnje št. 34, pošta
Radovljica. 4145

Volčji PES

čistokrvni, 2 letni, dobro iz-
vežbani, — in večji domači
MLIN poceni napredaj. —
ALOJZ AHTIK, Sv. Peter,
Savinjska dolina.

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po
posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigovoznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v
debelinah nad 30 cm kupimo
vsako množino franko va-
gon, najraje na progi Zidani-
most—Brežice. Ponudbe z
navedbo cene, množine in
kraja, kjer se isti lahko
ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj
(Dolenjaki).

P. n.
Šivilje gospodinje
opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji
in kolesa

Gritzner v vseh opreman

za rodbinsko in obrtno
rabo. Istotam vseh vrst
čevljarjski stroji »Adler«
kakor: cilindri, levorotni
in krojaški.
Pouk v **vezenju** ter
krojanju perila in
nožavici istočasno brez-
plačno **edino** le pri:

Josip Peteline
Ljubljana,
blizu Prešernovega spome-
nika ob vodi.
Popravila sprejemamo!

Največja iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje **ANTON BOC**
Ljubljana, Selenburgova ul. 6/1.
Gl'noce - V/8 46.

LOKAL

za mizarstvo ali slično obrt,
z električno silo ali brez
nje, na deželi, takoj na raz-
polago. Ponudbe na upravo
pod »Lep lok« št. 4068.

200 - 300.000 Din

POSOJILA sprejme podjetje,
ki nudi popolno varnost in
dobro obrestovanje. Pismene
ponudbe na upravo lista pod
»Garancija«. 4134

Rdečo deteljo

(za jesensko setev) ima od-
dati **FRAN POGACNIK**,
Ljubljana, Dunajska cesta
št. 36. 4124

ŠENTJANSKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za
promptno dobavo **PRODAJNI URAD** šentjanskega pre-
mogovnika **And. Jakil - LJUBLJANA**, Krekov trg 10.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni
zavržen, zato ker

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem
času in v takem časopisu, ki ga na deželi
največ hero. Vsa tozadevna zanesljiva pojas-
nila Vam da uprava »Slovenca«, ki Vam s tem
prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

Važno za nove in obstoječe industrije!

Tovarna cementa Zidanimost

ima napredaj: 2 parna stroja, vsaki po 100 konjskih moči
— sistem »Hock« — in 3 parne kotle, 2 po 45 m³ znam-
ke »Hock«, in 1 po 90 m³ znamke »Tischbein«. Parni
stroji in kotli so v najboljšem stanju in se na željo lahko
vidijo v obratu. — Na prodaj je tudi: 2 kolerja (Koller-
gänge) v dobrem stanju in razne transmisije, konzole —
lesene in železne jermenice v vseh dimenzijah, parne
cevi in veliko drugih strojnih delov, in se pošlje na
zahtevo seznam. — Cene so nizke. — Osební ogled
se priporoča. 4104

Vsaki posetnik
sejmske legitimacije
dobi na avstrijskih
železnicah

25% znižano
vožnjo za

Graški velesejm z lovsko in športno razstavo

30. avgusta do 6. septembra
in nazaj

Sejmske legitimacije se dobivajo pri
podružnicah avstr. prometnega biroja v
tu- in inozemstvu, avstr. trgov. zbor-
nicah in sejmskem uradu v Gradcu

Trgovci **MANUFAKTURNEGA** blaga
obračate pozornost
na veletrgovino manufakturnega blaga
VILIM PICK

podružnica **MARIBOR**, Aleksandrova 26,
središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.
kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah
in vrlo solidni posrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

Puškarna F. K. KAISER,

LJUBLJANA :: Selenburgova ulica št. 6.

naznanja, da je prispela večja količina pravih angle-
ških in monakovskih **RIBARSKIH PO-
TREBŠČIN**. Ribiške palice že od 45 Din dalje.
Trniki, laksi, vrvice, kolesa in različni sistemi v veliki
izberi in jako nizki ceni.

Blago prvovrstno. 4151 Blago prvovrstno.

Vino Podružnica Vinarne zadruge

„**LJUTOMERČAN**“
za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot 9.
poleg vojaške bolnice
nudi svoja zjamčeno

pristna ljutomerska vina
po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino VINO